

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	20447 Міжнародний бізнес
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	20447
Назва ОП	Міжнародний бізнес
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Васильківський Дмитро Миколайович, Зюбанов Гліб Володимирович, Ковтонюк Катерина Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	16.10.2023 р. – 18.10.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://cutt.ly/9wmSoxZN>

Програма візиту експертної групи <https://cutt.ly/YwWePHoN>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес» відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти та акцентує увагу на галузевій спеціалізації університету. Мета ОП відповідає Стратегії розвитку НАУ до 2030 року фокусуючись на особливостях ведення бізнесу особливо в авіаційно-космічній галузі, що реалізується через включення відповідних тем до змістовної структури ОК та пропонування до вибору здобувачів ВК присвячених авіаційно-космічній галузі. Програма навчання постійно розвивається та вдосконалюється завдяки тісній співпраці з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами. Здобувачі вищої освіти високо оцінюють якість та зміст навчання, організацію освітнього процесу та можливості для особистого розвитку, які надаються університетом. Налагоджена системна співпраця з роботодавцями через залучення їх до Ради роботодавців НАУ та Ради роботодавців факультету міжнародних відносин. Включення роботодавців до реалізації освітньої діяльності на ОП «Міжнародний бізнес» має не поодинокий характер. З 3 з 6 ВК, які обрали здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти в 2023-2024 н.р. викладають професіонали-практики, які визначають високий рівень зацікавленості здобувачів у професійному навчанні. Реалізація ОП ґрунтується на поєднанні навчання і досліджень з організацією наукових досліджень під час проходження науково-дослідної практики у сфері міжнародного бізнесу, підготовкою тез та презентацією їх на науково-практичних конференціях. Поглиблення і закріплення теоретичних знань, а також набуття практичних навичок здійснюється під час проходження здобувачами переддипломної практики. Використані аббревіатури: ОП - освітньо-професійна програма, НП - навчальний план, НПП - науково-педагогічні працівник, ЕГ - експертна група, ОК - освітні компоненти, ВК - вибіркові компоненти, ПРН - програмні результати навчання, РП - робоча програма навчальної дисципліни, ЗВО - заклад вищої освіти, МВ - міжнародні відносини, МЕВ і бізнесу - міжнародних економічних відносин і бізнесу, ЄС - Європейський союз, ОЕСР - організація економічного співробітництва і розвитку, ЄФВВ - єдине фахове вступне випробування, ЄВІ - єдиний вступний іспит.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

На ОП «Міжнародний бізнес» на другому (магістерському) рівні вищої освіти в НАУ налагоджена тісна співпраця із роботодавцями, які приймають участь у роботі Ради роботодавців НАУ та Ради роботодавців факультету МВ. Роботодавці залучені до процесу перегляду та рецензування ОП, а також приймають активну участь в її удосконаленні через залучення до засідань кафедри та опитувань. Професіонали-практики залучаються до проведення відкритих лекцій та викладання окремих ВК. Здобувачі вищої освіти надають свої рекомендації щодо покращення освітнього процесу та змісту ОП як безпосередньо (через участь в опитуваннях, надання рекомендацій під час оприлюднення проекту ОП), так і опосередковано (делегують повноваження своїм представникам в органах студентського самоврядування, учасникам засідань кафедри та робочих груп з перегляду ОП). Відгуки від роботодавців та здобувачів були узагальнені та використані для вдосконалення ОП2023, а також формування каталогу ВК. НАУ систематично здійснює опитування студентів стосовно якості освіти на різних ОП. Дані цих опитувань розміщуються на веб-сайті університету та враховуються при оновленні навчальних програм. Структура освітнього процесу в НАУ спонукає здобувачів до розвитку «soft skills» як під час навчальних занять, так і через участь у конференціях, органах студентського самоврядування та участі в різних університетських заходах. У ЗВО створені належні умови для забезпечення реалізації освітнього процесу офлайн під час війни та проживання в гуртожитках в умовах планових відключеннях світла (закуплені генератори, дві супутникові системи зв'язку Starlink). Приділяється увага безпеці здобувачів та створення належних умов перебування та часткового здійснення освітнього процесу в укриттях під час повітряних тривоги. Здобувачі залучаються до наукової роботи, шляхом поєднання навчання і досліджень під час проходження науково-дослідної практики у сфері міжнародного бізнесу, участі в діяльності наукового гуртка кафедри МЕВ і бізнесу «Сучасні проблеми міжнародних відносин» та участі в наукових конференціях. В університеті наявне програмним забезпеченням для перевірки текстів на плагіат (Unicheck та StrikePlagiarism). Підручники та навчальні посібники, які видаються НПП НАУ як в друкованому, так і електронному вигляді поповнюють бібліотечний фонд. Додатково, університет створює умови для фізичного та культурного розвитку здобувачів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Галузеве спрямування ОП в НАУ передбачає вивчення особливостей введення міжнародного бізнесу у сфері авіаційно-космічної галузі, яке не в повній мірі може досягатися шляхом вивчення обов'язкових ОК (у змістовній структурі обов'язкових ОК авіаційно-космічній галузі приділена лише одна тема). ЕГ звертає увагу на збільшення галузевого спрямування у змістовній структурі обов'язкових ОК. ЕГ звертає увагу на необхідність перегляду кількості компетенцій та ПРН, які закріплені за ОК, що дозволить зосередитись на якісному формуванні професійних і спеціальних знань, умінь і навичок під час аудиторної та самостійної роботи здобувача в межах часу виділеного на ОК в НП, а не потребуватиме пошуку НПП позааудиторних заходів за рахунок чого можна досягти 12-17 ПРН в рамках однієї ОК. Відповідно, позааудиторну діяльність здобувачів доцільніше спрямувати на поглиблення вже набутих під час навчання компетенцій та результатів навчання, що забезпечить досягнення ПРН закріплених за окремою ОК в межах навчального часу, а несистематичної позааудиторної роботи. В ОП здійснено неналежне співвідношення компетенцій та ПРН, що суперечить «матриці відповідності результатів навчання та компетентностей» Стандарту. ЕГ рекомендує, усунути невідповідності компетенцій та ПРН згідно до Стандарту. Низький рівень інформованості здобувачів ОП про можливість зарахування результатів, отриманих під час неформального навчання. Рекомендується активізувати консультативну підтримку щодо залучення здобувачів до отримання неформальної освіти та включити безкоштовні онлайн курси до списку літератури у РП, що сприятиме

підвищенню компетентності здобувачів та підвищення готовності до самостійного навчання (концепція навчання протягом усього життя). На ОП не виявлено фактів академічної мобільності здобувачів, що аргументовано керівництвом тривалістю процесу оформлення відповідних дозвільних документів. Рекомендується посилити мотивацію та консультацію здобувачів щодо можливостей участі у міжнародних програмах академічної мобільності. Адміністрації ЗВО сприяти академічній мобільності здобувачів шляхом пошуку та впровадження механізму скорочення тривалості підготовки документів. Здобувачі не мають можливості ознайомитися з критеріями оцінювання відповідно до яких буде здійснюватись вимірювання досягнутих ними компетенцій та ПРН до початку вивчення ВК. ЕГ рекомендує, забезпечити доступність письмової або іншої форми інформування здобувачів про критерії оцінювання для кожної вибіркової ОК до початку процесу їх вибору. У наукових публікаціях НПП дослідження, пов'язані з авіаційно-космічною галуззю, представлені недостатньо. Забезпечити більшу відповідність професійної кваліфікації НПП до освітнього компоненту у рамках галузевого спрямування ОП (авіаційно-космічної галузі).

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП “Міжнародний бізнес”, що реалізується на другому (магістерському) рівні вищої освіти в Національному авіаційному університеті (НАУ) має чітко сформульовану ціль, що відповідає Стратегії розвитку НАУ до 2030 року (<https://cutt.ly/AwWKXvvW>). Місією ЗВО є “підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців різних освітніх ступенів, конкурентоспроможних на світовому ринку праці, для авіаційної та інших галузей економіки, генерації нових знань та інноваційних ідей на основі інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень та практики.” Відповідно до місії НАУ в новій редакції ОП2023 році була змінена ціль, що враховує основну спеціалізацію ЗВО (<https://cutt.ly/twWLTdwo>). Фокус ОП лежить у “підготовці студентів до роботи в глобальному бізнес-середовищі, забезпечуючи їх розуміння міжнародних бізнес-процесів, міжкультурної комунікації та розробки стратегій для міжнародної торгівлі, особливо у авіаційному секторі” (<https://cutt.ly/twWLTdwo>). Це відповідає ключовим засадам місії та стратегії НАУ, які орієнтовані на інноваційність, відповідність вимогам часу, професійному розвитку особистості та забезпечення якості надання освітніх послуг на рівні європейських та світових стандартів (Стратегії розвитку НАУ до 2030 р., <https://cutt.ly/AwWKXvvW>). Унікальність програми виявляється у наданні знань щодо міжнародного бізнесу та здійснення підготовки висококваліфікованих фахівців для професійної економічної діяльності на міжнародному рівні, яка включає глибоке вивчення іноземних мов та знання з дослідження процесів, що відбуваються у світовій економіці – сфері міжнародної торгівлі, міжнародних інвестицій і фінансів, в галузі технологічних інновацій, міграції людських ресурсів, в авіаційно-космічній галузі та забезпечення міжнародної конкурентоспроможності у глобальному світі (<https://cutt.ly/twWLTdwo>). Гарант під час фокус-групи зазначила, що в Україні немає аналогів даній ОП, оскільки вона враховує галузевий контекст функціонування авіаційного сектору в міжнародних відносинах. На основі аналізу РП ОК, ЕГ визначила, що ОК5-ОК12 виділені окремі теми, які присвячені авіаційній галузі. Поглиблення та закріплення знань щодо особливостей функціонування авіаційної галузі відбувається також під час вивчення ВК. Зокрема, в каталозі дисциплін вільного вибору на 2023-2024 н.р. були присутні такі ВК «Міжнародне економічне співробітництво в авіакосмічній галузі», «Інформаційна безпека міжнародного повітряного простору», «Міжнародна авіаційна діяльність».

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЕГ відзначає високу зацікавленість стейкхолдерів у підвищенні якості ОП. Під час зустрічі із здобувачами та органами студентського самоврядування, ЕГ відзначила широку обізнаність здобувачів ВО щодо цілей, змісту та ПРН ОП “Міжнародний бізнес”. Двічі на рік здобувачі здійснюють оцінку ОП, можливості досягнення ПРН, ступеня задоволеності методами навчання тощо, а також надають рекомендації щодо покращення ОП (<https://cutt.ly/iwWKSeK8>, <https://cutt.ly/gwWKCsva>). Надати пропозиції щодо ОП здобувачі можуть також під час обговорення проекту ОП, надіславши свої пропозиції на електронну пошту скриньку гаранта (<https://cutt.ly/1wWZoU56>). Представники здобувачів приймають участь в розширених засіданнях кафедри під час обговорення ОП з метою визначення необхідності внесення змін (протокол засідання кафедри №19 від 14.12.22). Здобувачі також включені до складу робочої групи з перегляду ОП. Зокрема, в ОП2021 - Горобець О.Г., ОП2023 - Бутко В.Т. На зустрічі із гарантом і здобувачами, ЕГ повідомили, що здобувачі надають пропозиції щодо зміни

спектру ВК (<https://cutt.ly/ZwWKCv5x>). ЕГ відмічає якісно налагоджену співпрацю з роботодавцями, факти якої наведені у відомостях самооцінювання, і підтверджувалися у ході зустрічей з гарантом, НПП і роботодавцями. Інтереси та пропозиції роботодавців були враховані під час формулювання цілей і програмних результатів навчання ОП в НАУ, що зафіксовано в протоколі засідання кафедри №19 від 14.12.22 та було підтверджено під час зустрічі. Під час перегляду ОП в 2023 власник міжнародної компанії Avia Челноков Р. запропонував скоригувати мету ОП; начальник управління організації закупівель та логістики ДП «Антонов» Титаренко Д. висунув пропозицію щодо розширення переліку фахових компетентностей та ПРН, набуття яких зумовлено наявністю авіаційно-космічної галузі в темах лекцій по ОК цієї ОП; д.е.н., перший віце-президент Асоціації українських банків, голова Наглядової Ради АТ «ЄПБ» Романчукевич В. запропонував ввести ОК в каталог вибіркових дисциплін «Економіка сталого розвитку», що посилить конкурентні переваги ОП на ринку праці. Щодо участі академічної спільноти, то ЕГ констатує активну участь усіх НПП в обговоренні проєкту ОП. ЕГ зазначає, що з метою сприяння обміну досвідом, інтеграції наукових досліджень в освітній процес, врахування сучасних тенденцій та викликів, до перегляду ОП залучаються усі НПП, які залучені до реалізації освітнього процесу на ОП, а також представники академічної спільноти з інших ЗВО України, якими було надано пропозиції щодо формування вибіркових навчальних дисциплін ОК. Наприклад, д.е.н., проф., зав. сектору міжнародних фінансових досліджень ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАНУ» Борзенко О.О. запропонувала ввести в каталог вибіркових навчальних дисциплін ОК «Сучасні глобальні і національні бізнес-стратегії».

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Аналіз динаміки розвитку ОП дозволив констатувати зміну її мети з “ефективного ведення міжнародного бізнесу” (ОП2021, <https://cutt.ly/hwWLPdqm>) до “...ефективного ведення міжнародного бізнесу, зокрема в авіаційно-космічній галузі” (ОП2023, <https://cutt.ly/twWLTDwo>), що відображає галузевий контекст та відповідає основній спеціалізації ЗВО. Відповідно до оновленої цілі ОП, здійснюється конкретизація її регіонального контексту в якій акцентується увага на підготовці фахівців, які можуть вести бізнес “... відповідно до ... особливостей різних регіонів світу з урахуванням комплексності та невизначеності умов у сфері міжнародних економічних відносин з метою гідного внеску у розвиток суспільства на національному та міжнародному рівнях...” (<https://cutt.ly/twWLTDwo>). Означений регіональний та галузевий контекст відповідно до цілей ОП2023 був врахований при формулюванні власних додаткових компетенцій (ФК13-ФК14) та ПРН (ПРН17-ПРН18), а також у змістовному наповненні ОК (ОК5-ОК12). Ці зміни були підкріплені авіаційно-космічною складовою в темах лекцій обов'язкових ОК, а також деяких ВК, які в повній мірі відповідають галузевому спрямуванню (наприклад, «Міжнародне економічне співробітництво в авіакосмічній галузі», «Інформаційна безпека міжнародного повітряного простору», «Міжнародна авіаційна діяльність»). Зокрема, зважаючи на об'єктивну ситуацію на ринку праці відбулися зміни в каталозі дисциплін вільного вибору. В 2023-2024 н.р. за пропозицією роботодавців були додані до каталогу вибіркових дисциплін ВК “Поведінкова економіка”, ВК “Економічна дипломатія” тощо. ЕГ відмічає, оперативність реагування на потреби ринку праці щодо формування затребуваних роботодавцями компетенцій у випускників. Роботодавці приймають активну участь в щорічному перегляді ОП, коригуванні цілей, компетенцій та ПРН. Врахування тенденцій розвитку спеціальності на ОП здійснюється через викладання ОК, які спрямовані на вивчення сучасних змін в системі міжнародних економічних відносин (ОК4 “Глобальна цифрова економіка”, ОК5 “Сучасні ТНК та управління персоналом в міжнародних компаніях”, ВК “Поведінкова економіка”, ВК “Економічна дипломатія”). За результатами фокус-групи з гарантом, ЕГ встановила, що під час формулювання цілей та ПРН ОП враховувався досвід подібних програм інших ЗВО, зокрема ІМВ КНУ ім. Т.Шевченка, КНТЕУ, ЛНУ ім.І.Франка, ДВНЗ «Київський нац. екон.ун-т В.Гетьмана». Також НАУ під час здійснення освітньої діяльності, враховує досвід іноземних партнерів: Ун-ту Кадіса (Іспанія), Вільнюського технічного університету ім.Гедимінаса (Польща), Школи Лестерського замку Ун-ту де Монфор (Великобританія), Caucasus International University (Грузія), Празького ун-ту екон. та бізнесу (Чехія), Ризького технічного ун-ту (Латвія) (<https://cutt.ly/5wWKVscO>, <https://cutt.ly/ywWKVxhh>). НПП імплементує досвід впровадження європейських цінностей студентоцентрованого підходу, сприяє розвитку критичного мислення, орієнтує на навчання протягом усього життя та набуття навичок soft skills.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП враховує вимоги Стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» для другого (магістерського) рівня вищої освіти затвердженому наказом МОН України від 4.03.2020 № 380 (<https://cutt.ly/gNfJrWz>). Проаналізувавши переглянуті (оновлені) ОП «Міжнародний маркетинг» 2021 та 2023 рр., а також інформацію зазначену у відомостях про самооцінювання можна відзначити, що ОП “Міжнародний бізнес” дає можливість досягти результатів навчання і відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій: - рівень освіти – другий (магістерський); - рівень Національної рамки кваліфікацій – сьомий; уміння і навички зосереджуються на розв'язанні складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації, вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів. На основі вищезазначеного, ЕГ робить висновок, що освітньо-професійна програма “Міжнародний бізнес” магістерського рівня спеціальності 292 “Міжнародні економічні відносини”

Національного авіаційного університету відповідає прийнятому Стандарту вищої освіти та дозволяє досягти визначених результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП «Міжнародний бізнес» 2023 р. доопрацьована порівняно із попередньою ОП 2021 р., а саме: 1) конкретизовано ціль ОП, що враховує основну спеціалізацію ЗВО; 2) додано власні унікальні компетенції (ФК13, ФК14) та ПРН (ПРН 17, ПРН18), що визначаються з урахуванням регіонального та галузевого контексту. Роботодавці на системній основі долучаються до перегляду ОП. Представники здобувачів приймають участь в засіданнях кафедри з метою обговорення ОП, а також входять до складу робочої групи з розробки ОП. Висловити пропозиції щодо вдосконалення ОП можуть усі групи стейкхолдерів під час опитування або обговорення проєкту ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

В освітній складовій програми галузевий аспект відображено недостатньо. Галузевий контекст ОП визначається в межах окремих тем обов'язкових дисциплін (ОК5-ОК12) та 100% розкриваються в межах окремих ВК («Міжнародне економічне співробітництво в авіакосмічній галузі», «Інформаційна безпека міжнародного повітряного простору», «Міжнародна авіаційна діяльність»). Рекомендація: Збільшити кількість тем в межах обов'язкових ОК, які присвячені авіаційно-космічній галузі, що сприятиме посиленню галузевого спрямування ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП в цілому відповідає Критерію 1, зокрема, слід відзначити узгодженість цілей ОП з місією та стратегією університету; орієнтацію ОП на потреби авіаційно-космічної галузі; залучення роботодавців та здобувачів вищої освіти до перегляду цільової та змістової складових ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Міжнародний бізнес» другого (магістерського) рівня вищої освіти становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам ст.5 п.5 закону України «Про вищу освіту» (<https://cutt.ly/2hlzkQt>) та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженому наказом МОН України від 4.03.2020 № 380 (<https://cutt.ly/gNfJrWz>). Обсяг ОК, спрямованих на формування компетентностей, визначених Стандартом відповідає вимогам п. 15 част. 1 Закону України «Про вищу освіту» і складає 66 кред. ЄКТС (73,3%), дисциплін за вибором – 24 кред. ЄКТС (26,7% від обсягу ОП). ОП містить унікальні компетенції (ФК10-ФК14) та програмні результати (ПРН15-ПРН18), що вирізняє її з поміж інших аналогічних ОП.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру. ОК, що включені до ОП складають логічну взаємопов'язану систему. ОП містить структурно-логічну схему, яка демонструє взаємозв'язок обов'язкових ОК для досягнення результатів навчання. У сукупності обов'язкові ОК призводять до досягнення ПРН. Проте, спостерігаються певні неузгодження окремих ПРН, які закріплені в ОП за деякими ОК. Зокрема, ПРН11 «Розуміти сутність соціального виміру глобального

економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин» → ОК1 «Ділова іноземна мова», ПРН 9 «Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках» → ОК4 «Глобальна цифрова економіка», ПРН 8 «Розробляти і досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження» → ОК9 «Міжнародні банківські операції та оподаткування». Аналіз матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми (<https://cutt.ly/uwmSmowY>), дає можливість стверджувати, що для набуття усіх ПРН передбачених ОП достатньо опанувати 3 з 12 обов'язкових ОК (навіть не беручи до уваги ОК10, ОК11, ОК12, що традиційно агрегують переважну більшість ПРН). Під час вивчення обов'язкових ОК передбачено досягнення від 6 до 13 загальних і фахових компетенцій (загальна к-ть ЗК і ФК в ОП2023 - 19). Під час зустрічі з НПП, ЕГ було сказано, що досягнення великої кількості компетенцій здійснюється за рахунок як аудиторної роботи в т.ч. залучення гостей спікерів, так і позааудиторної роботи - залучення здобувачів до участі в різноманітних зустрічах, круглих столах тощо. Начальник навчально-методичного відділу під час зустрічі із структурними підрозділами зазначив, що компетенції та ПРН для окремої ОК визначаються робочою групою; досягнення окремої компетенції може здійснюватись в рамках на однієї ОК. Крім того, ЕГ звертає увагу на існування невідповідності окремих ПРН та ОК, що виникли із-за розбіжностей з «Матрицею відповідності визначених ОП та результатів навчання та компетентностей» в ОП «Міжнародний бізнес» (<https://cutt.ly/XwmOKy9i>) та «Матрицею відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК (за 7-м рівнем, магістерським)» (<https://cutt.ly/YRpyVYo>).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ОП «Міжнародний бізнес» відповідає предметній області спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти, визначеної у відповідному Стандарті за вимірами: об'єкт вивчення; теоретичний зміст предметної області (формулювання цілей навчання; методів, методики та технологій, якими має оволодіти здобувач, а також інструментарію та обладнання були виключені з ОП2023, що відповідає структурі ОП згідно Положення про ОП НАУ, <https://cutt.ly/SwQ3ioEJ>). Зазначене підтверджується метою ОП, яка в редакції 2023 (на відміну від ОП2021) зміщує акценти із підготовки висококваліфікованих фахівців “з ефективного ведення міжнародного бізнесу...” на “здатних розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин, з ефективного ведення міжнародного бізнесу, зокрема в авіаційно-космічній галузі...”. ОП має чіткий фокус в межах цієї спеціальності та основної спеціалізації ЗВО. На основі аналізу РП було підтверджено, що в ОК5-ОК12 виділені окремі теми, які присвячені авіаційній галузі. Відповідно до предметної сфери змістове наповнення ОП формується, зокрема, такими ОК: ОК4, ОК5, ОК7, ОК9. ЕГ звертає увагу, що під час фокус-груп гарант і здобувачі ВО, пояснювали доцільність включення ОК2 “Філософські проблеми наукового пізнання” в ОП, що вивчення даної ОК сприяє формуванню “креативного мислення” та виступає необхідною передумовою проходження науково-дослідної практики у сфері міжнародного бізнесу (ОК10).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача регламентується Положенням про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів (<https://cutt.ly/GwmDQcxI>). Здобувачі відповідно до розділу 2, пункту 2.1. цього положення мають можливість обирати дисциплін вільного вибору на 1 курсі в 1-му і 2-му семестрі. В кожному семестрі 1 курсу здобувач має обрати 3 ВК (2 фахові та 1 не фахова). Для здобувачів ВО у ЗВО сформовано каталог навчальних дисциплін вільного вибору (<https://cutt.ly/fwmDUdUP>). Під час ознайомлення з каталогом ВК та їх силабусами (<https://cutt.ly/AwmDIl4I>), переліком ВК кафебри МEB і бізнесу (<https://cutt.ly/nwQGdVy9>), а також покроковою інструкцією для роботи здобувача в автоматизованій системі “Формування індивідуальної освітньої траєкторії” (<https://cutt.ly/swQGgvKt>), ЕГ встановила, що здобувачі обізнані щодо поділу ВК на фахові та не фахові, а також їх співвідношення їх вибору. Застосування автоматизованої системи для здійснення вибору ОК, спрощує процес вибору здобувачами та узагальнення результатів вибору ОК з метою внесення їх в робочі НП, розклад занять та коригування навантаження НПП. За результатами роботи у фокус-групах ЕГ може стверджувати, що здобувачі ВО ознайомлені з процедурою вибору ОК, яка складається з двох етапів: етап 1 – обрання вибіркового дисциплін на рівні освітньої програми; етап 2 – можливість поглиблення індивідуалізації вибору (вибір ВК з іншої ОП). Двоетапна система вибору ОК спрямована на “усунення проблем з корекцією з метою виконання умов щодо мінімальної кількості здобувачів, які можуть бути записані на певну дисципліну” (п.2.2 Положення про формування індивідуальної...). Одночасно під час реалізації етапу 2 за “кожною обраною ВК допускається збільшення кількості здобувачів у збірних групах не більше 25% у порівнянні з кількістю здобувачів, які навчаються на ОП, до переліку ВК якої належить дана обрана ВК. При цьому не допускається необґрунтоване збільшення к-ті збірних груп та підгруп у їх складі” (п.2.2 Положення про формування індивідуальної ...). Також здобувачі запевнили, що можуть вільно обирати ВК. ЗВО в особі гаранта ОП намагається вчасно реагувати на запити здобувачів ОП та інших стейкхолдерів та вносити зміни у вибіркові ОК, що підтверджувалось різними стейкхолдерами в процесі проведення зустрічей. Робоча група випускової кафедри, під керівництвом завідувача кафедри та гаранта ОП, у взаємодії зі здобувачами ВО, НПП, з урахуванням пропозицій інших стейкхолдерів, складає перелік фахових та не фахових вибіркового дисциплін на кожний семестр наступного навчального року. Під час зустрічі з різними фокус-групами, ЕГ було

встановлено, що здобувачі мають та реалізують своє право на включення до свого індивідуального плану факультативних дисциплін (за додатковою угодою) за умови, якщо вони навчаються одночасно за кількома ОП, мати академічну мобільність, зарахувати кредити з неформальної освіти, пропонувати свої теми курсових та кваліфікаційних робіт, бази практик тощо (<https://cutt.ly/cwWkV8BX>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів освіти реалізується відповідно до Положення про організацію та проведення практик здобувачів ВО в НАУ (<https://cutt.ly/3wmL8ABF>). Практична підготовка за даною ОП складається з 2-х видів практик: ОК10 Науково-дослідної у сфері міжнародного бізнесу (4,5 кредити ЄКТС) та ОК 11 Переддипломної (6 кредитів ЄКТС). ОК з практичної підготовки забезпечують покриття практично всіх компетентностей ОП: 15 компетентностей (ЗК1, ЗК3-5, ФК1, ФК3-6, ФК8-10, ФК12-14) досягаються під час проходження науково-дослідної практики у сфері МБ і 16 (ЗК1, ЗК3-5, ФК1, ФК3-10, ФК12-14) під час проходження переддипломної практики. Науково-дослідна практика у сфері міжнародного бізнесу передбачає необхідність “оволодіння здобувачами ВО основними прийомами ведення науково-дослідної роботи і формування у них професійного світогляду в цій галузі, відповідно до ОП «Міжнародний бізнес»” (<https://cutt.ly/UwmZZ9JR>), що спрямовується на формування взаємозв'язку між теоретичними знаннями та практичною діяльністю з проведення науково-дослідної роботи (пререквізитами ОК10 є ОК3, ОК4, ОК5). На поглиблення взаємозв'язку між практичною та теоретичною підготовкою здобувачів спрямована також переддипломна практика (<https://cutt.ly/owmZNEEA>). Обидві практики спрямовані не тільки на отримання компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності, але й збору інформації для підготовки кваліфікаційної роботи (ОК12). Відмінність між даними ОК полягає у виді матеріалу, який збирається здобувачами для написання кваліфікаційної роботи. Так, ОК10 забезпечує умови для збору “наукового матеріалу” (<https://cutt.ly/UwmZZ9JR>), а ОК11 - “аналітичного та статистичного матеріалу” (<https://cutt.ly/owmZNEEA>). ЗВО забезпечує здобувачів вищої освіти базами практиками (факультет МВ НАУ має 56 підписаних договорів із стекхолдерами, <https://cutt.ly/wwm3oadF>), а також існує можливість “запропонувати відповідним кафедрам місце проходження практики. Кафедра дає згоду на проходження практики на таких базах лише за умови, що вони відповідають встановленим вимогам для проходження таких видів практик” (п. 3.4 Положення про організацію та проведення практик здобувачів ВО в НАУ (<https://cutt.ly/3wmL8ABF>)). Здобувачі в 2022-2023 н.р. та 2023-24 н.р. проходили науково-дослідну практику у сфері міжнародного бізнесу на кафедрі МЕВ і бізнесу ФМВ НАУ, асоціації українських банків, ДУ «Інститут економіки та прогнозування національної академії наук України». Переддипломну практику здобувачі проходили в УАБ, ТОВ «УКР-БІЗНЕС», АТ КБ «ПРИВАТБАНК», лізинговій компанії ТОВ «ЕСКА КАПІТАЛ», ТОВ «ГАЗБУДСЕРВІС, ТОВ «ТК-АГРОТРАНС», ТОВ «АГРОМАК ЛТД», ВК «ЛАЗЕРОФ», ТОВ «Сільпо-фуд», ТОВ «Єдині Міжнародні Партнери», ТОВ «АГРОМАК ЛТД», ТОВ «ІТЕРІС», дипломатичній академії України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ України тощо. Під час фокус-групи із здобувачами було встановлення високий рівень задоволеності здобувачів здобути компетенціями під час практичної підготовки.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП «Міжнародний бізнес» містить ОК, які передбачають набування здобувачами ВО таких соціальних навичок: комунікації, лідерства, здатності брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, здатність логічно, системно і критично мислити тощо. А саме, здобувачі освіти можуть розвинути soft skills при вивченні загальних (ОК1-2) та фахових (ОК3-12) дисциплін. НПП використовують широкий набір форм та методів навчання, що сприяють набуттю soft skills, а саме дискусії, доповіді з презентаціями, роботи в міні-групах тощо. Представники різних фокус-груп (гарант, НПП, здобувачі ВО) вказували, що ЗВО створює усі можливості для розвитку soft skills, які формуються під час конференцій (участь у 2-х конференція є обов'язковою умовою допуску до захисту кваліфікаційної роботи), участь в діяльності органів студентського самоврядування, різних загальноуніверситетських заходів (<https://cutt.ly/xwm3l2KK>, <https://cutt.ly/ywm3zoR8>, <https://cutt.ly/bwm3zmG9>); воркшопів, які проводяться англійською мовою (<https://cutt.ly/Twm3xsfO>); заходах, що проводяться в рамках Простору неформальної освіти НАУ (NAU-hub) (<https://cutt.ly/owm3x65b>); ППОСА (<https://cutt.ly/Zwm3cQdw>); участь в театрі «Склянка води» (<https://cutt.ly/5wm3vf9z>), «Медіакрила» (<https://cutt.ly/Owm3v6tr>) та інших заходах ФМВ (<https://cutt.ly/4wm3bhU6>, <https://cutt.ly/Iwm3bErr>, <https://cutt.ly/twm3bZDo>) тощо.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ на основі аналізу НП, може констатувати, що обсяг ОП та окремих ОК (у кредитах ЄКТС) реально відповідає навантаженню здобувачів. Обсяг одного кредиту ECTS становить 30 годин. Співвідношення кількості аудиторних годин і годин самостійної роботи регламентується п.3 Методичними рекомендаціями з розробки НП підготовки здобувачів ВО в НАУ (<https://cutt.ly/1wWKBgLN>). Кількість годин для аудиторної та самостійної роботи з навчальних дисциплін – 33% та 67% відповідно. У НП наводиться загальний обсяг годин виділених для аудиторної (лекції, лабораторні або практичні заняття) роботи за ОК (п.2 Методичних рекомендацій з розробки НП підготовки здобувачів ВО в НАУ). ЕГ під час зустрічі із сервісними службами з'ясувала, що поділ годин відведених в НП на аудиторну роботу між лекційними та лабораторними/практичними заняттями здійснюється в робочих навчальних планах, які затверджуються щорічно. Як було повідомлено ЕГ, гнучкий механізм розподілу годин на лекційні та лабораторні/практичні заняття пов'язаний із можливістю більш швидкого реагування на запит стейкхолдерів (здобувачів, роботодавців). ЕГ на основі аналізу результатів опитування здобувачів (<https://cutt.ly/SwWKBvXW>, <https://cutt.ly/KwWKBQku>) та зустрічі із органами студентського самоврядування пересвідчилась в тому, що ЗВО на запит здобувачів інших ОП пропорційно змінювались обсяги годин відведених на проведення лекційних та лабораторних/практичних занять. Представники усіх фокус-груп ОП «Міжнародний бізнес» зазначили, що жодна зацікавлена група стейкхолдерів не ініціювала перерозподіл годин з лекційних на практичні заняття і навпаки. Самостійна робота регламентується Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів ВО (<https://cutt.ly/ZwQ7Pa07>). Максимальне тижневе аудиторне навантаження для здобувачів другого (магістерського) рівня ВО не повинно перевищувати 18 годин на тиждень. Під час фокус-груп із здобувачами було отримане підтвердження щодо їх задоволеності освітнім процесом. У НАУ проводяться опитування здобувачів шляхом анкетування, а їх результати викладені у вільному доступу на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/DwWKNzAk>) та факультету МВ (<https://cutt.ly/KwWKNuRf>). ЕГ звертає увагу на те, що в анкетах є питання присвячене навантаженню здобувачів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна освіта в рамках ОП «Міжнародний бізнес» не запроваджена. Процедура організації освітньої діяльності за дуальною формою навчання регламентується положенням про дуальну форму здобуття вищої освіти в Національному авіаційному університеті (<https://cutt.ly/EwQ7G3Eu>), згідно з яким оформлюється тристороння угода про організацію дуальної форми навчання між здобувачем вищої освіти, підприємством (організацією, установою) та Університетом.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП «Міжнародний бізнес» має чіткий зміст та структуру; освітні компоненти складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. ОП надає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, яка крім вибіркових дисциплін, включає надання пропозиції власних тем здобувачів для курсових робіт та проєктів, кваліфікаційних робіт, виборі баз практик. Здобувачі мають можливість підвищувати свій рівень soft skills шляхом участі у науковому студентському гуртку, науково-практичних конференціях тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. В ОП наявна певна невідповідність ПРН окремим ОК (ПРН11 - ОК1, ПРН9 - ОК4, ПРН8 - ОК9). Рекомендації: Критично переглянути можливість досягнення ПРН під час вивчення окремих ОК. 2. В ОП здійснено неналежне співвідношення компетенцій та ПРН, що суперечить «Матриці відповідності результатів навчання та дескрипторам НРК (за 7-м рівнем, магістерським)» Стандарту. Рекомендації: Усунути наступні невідповідності компетенцій та ПРН згідно до Стандарту в ОП: ОК 1 (ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ФК5, ФК9) не забезпечується ПРН 11; ОК 2 (ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ФК5, ФК9) немає кореляційного зв'язку з ПРН 8 та ПРН 16; ОК 3 (ЗК2, ЗК3, ЗК5, ФК1, ФК5, ФК8, ФК9) не забезпечується ПРН 4; ОК 4 «Глобальна цифрова економіка» (ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ФК1, ФК2, ФК3, ФК4, ФК5, ФК6, ФК8, ФК10) не забезпечується ПРН 16; ОК 6 (ЗК3, ЗК5, ФК2, ФК3, ФК4, ФК5, ФК6, ФК9, ФК11, ФК12, ФК13) не забезпечується ПРН 2, ПРН 4, ПРН 6; ОК 8 (ЗК3, ЗК5, ФК2, ФК3, ФК4, ФК5, ФК6, ФК7, ФК8, ФК10, ФК11, ФК13, ФК14) не забезпечується ПРН 6. 3. Обов'язкові ОК спрямовані на здобуття від 32% (6 з 19) до 84% (16 з 19) компетентностей (не беручи до уваги ОК10, ОК11 та ОК12, які за своєю сутністю спрямовані на поєднання усіх компетентностей отриманих під час теоретичного навчання). Рекомендації: Переглянути матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми в контексті змісту окремих ОК з метою скорочення кількості компетентностей, що закріплені за даною ОК. Таким чином, під час опанування обов'язкових

ОК буде більше часу приділено формуванню меншої кількості компетенцій, що не потребуватиме залучення здобувачів до позааудиторних активностей (участі в різноманітних зустрічах, круглих столах тощо). В свою чергу, позааудиторна робота буде спрямована на поглиблення, а не формування компетенцій визначених в ОП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП «Міжнародний бізнес» в цілому відповідає Критерію 2. Зміст ОП узгоджується із Стандартом вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти та має логічну структуру. Запропоновані в ОП освітні компоненти допомагають досягти вказаних освітніх цілей і ПРН. В університеті запроваджена процедура автоматичного вибору ОК. Каталог дисциплін за вибором здобувачів оновлюється за рекомендацією різних груп стейкхолдерів (роботодавців, здобувачів, НПП). ОП акцентує увагу на практичній підготовці здобувачів і розвитку їхніх соціальних навичок. Виявлені недоліки в програмі можуть бути виправлені у найближчий час під час наступного (щорічного) перегляду ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання студентів на другому (магістерському) рівні ВО оприлюднені на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/6wWKN7D7>), є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Під час фокус-групи із здобувачами ВО підтверджено зрозумілість правил прийому на навчання, легкість їх пошуку на сайті ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом на навчання за звичайними умовами відбувається на основі складання ЄВІ та ЄФВВ. Конкурсний бал формується на основі з трьох складових: оцінки тесту загальної навчальної компетентності ЄВІ (0,2); оцінки тесту з іноземної мови ЄВІ (0,2); оцінки ЄФВВ (0,6). Ознайомитись із програмою фахового вступного випробування можна у вільному доступі на сайті факультету МВ (<https://cutt.ly/7wWKN5W>). Програма вступного випробування включає в себе питання наступних тематик: міжнародні економічні відносини, менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства, міжнародна торгівля. Тестові завдання тесту загальної навчальної компетентності ЄВІ укладаються відповідно до Програми тесту загальної навчальної компетентності ЄФВВ для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 11 лютого 2022 року № 158. Тестові завдання тесту з іноземних мов ЄВІ укладаються відповідно до Програми єдиного вступного іспиту з іноземних мов для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 28 березня 2019 року № 411. Проте, в ЗВО діють також і спеціальні умови вступу. Скористатися спеціальними умовами вступу мають право 1) особи, визнані постраждалими учасниками Революції Гідності, учасниками бойових дій; 2) особи, яким за рішенням регламентної комісії при регіональному центрі оцінювання якості освіти відмовлено в реєстрації для участі в НМТ 2023 року / рішенням приймальної комісії відмовлено в реєстрації для участі в ЄВІ, ЄФВВ (на підставі рішення регламентної комісії регіонального центру оцінювання якості освіти, ухваленого за результатами розгляду документів вступника, здійсненого на запит приймальної комісії, що реєструє) через неможливість створення особливих (спеціальних) умов; 3) особи, яким на запит щодо можливості створення спеціальних умов для проходження НМТ, ЄВІ, ЄФВВ регламентною комісією при регіональному центрі оцінювання якості освіти надано відмову в їх створенні через відсутність організаційно-технологічних можливостей; 4) особи з інвалідністю або діти з інвалідністю, які в 2023 році не брали участі в основних та додаткових сесіях НМТ, ЄВІ, ЄФВВ через наявність захворювання або патологічного стану; 5) військовослужбовці, поліцейські, рятувальники, особи рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби при вступі на місяць за кошти фізичних та/або юридичних осіб до вищих військових навчальних закладів, закладів ВО зі специфічними умовами навчання та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти (тільки під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 та НРК7) (п.8.6. Програми вступного випробування). Здобувачі, які приймають участь в конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 або НРК7 за спеціальними умовами повинні пройти співбесіду з іноземної мови замість ЄВІ та/або фахового іспиту замість ЄФВВ.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процес визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти регулюється Положенням про організацію освітнього процесу, (<https://cutt.ly/iwWKNL46>), Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю) (<https://cutt.ly/4wWKNBVg>), Тимчасовим положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти НАУ (<https://cutt.ly/lwWKN3j1>). Згідно в вищезазначеними документами підставою для визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО є заява здобувача та наявність академічної довідки, виданої закладом ВО; додатку до диплому про вищу освіту виданого закладом вищої освіти, чи витягу з індивідуального навчального плану. Заява про перезарахування передається декану факультету на початку семестру. Одноосібне рішення про перезарахування декан може прийняти у випадках (п.3.16 Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю): 1) наявності ідентичних назв або незначних стилістичних розбіжностей в назвах ОК котра перезараховується; 2) співпадіння загального обсягу годин (кредитів ЄКТС) та форм підсумкового контролю з цієї навчальної дисципліни. Розглядати можливість перезарахування можуть і представники кафедри у випадках, коли одноосібне рішення не було прийняте деканом, але є підстави для перезарахування, а саме: за умови співпадіння змістової частини та вимог до знань, умінь та навичок здобувача вищої освіти ОК, що перераховується та відповідної ОК; мінімальне відхилення 70% у обсязі ОК яка вивчалась у попередньому ЗВО з відповідною ОК (п. 3.17 Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю). Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, є цілком зрозумілими, містять чіткі умови та регламентацію процесу визнання. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі зазначили, що вони знайомі з правилами перезарахування результатів навчання отриманих в інших закладах освіти. Проте, під час фокус-групи з керівництвом ЗВО та здобувачами, ЕГ повідомили, що випадків академічної мобільності серед здобувачів, які навчаються на ОП на другому (магістерському) рівні ВО на 1 та 2 курсу не було, що пов'язано з тривалістю процедури оформлення документів.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання отриманих в неформальній освіті у ЗВО регламентується Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти та/або інформальної освіти НАУ (<https://cutt.ly/2wWKMylV>). Положення знаходиться у вільному доступі на сайті ЗВО. Цим документом також регулюється порядок перезарахування, створення комісії для визнання результатів навчання, умови часткового або повного зарахування результатів навчання. Максимальний можливий обсяг перезарахованих кредитів має дорівнювати 25% від загального обсягу ОК. Підставою для перезарахування є заява здобувача ВО. Приклад написання заяви здобувач може знайти у додатках Положення про порядок визнання результатів навчання.... Критерієм для перезарахування виступає відповідність результатів навчання отриманих у неформальній освіті та результатів навчання досягнення яких передбачене ОП. Важливою умовою для перезарахування результатів отриманих у неформальній освіті виступає об'єм вивченої дисципліни (не менше 75% від обсягу відповідної навчальної дисципліни). Фактів зарахування результатів отриманих у неформальній освіті не було. Під час проведення фокус-груп зі здобувачами вищої освіти встановлено, що неформальна освіта є непопулярною серед здобувачів другого (магістерського) рівня освіти ОП "Міжнародний бізнес".

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

В університеті встановлено прозорі та зрозумілі критерії для вступу на навчання, визнання результатів навчання отриманих в інших закладах освіти під час академічної мобільності та неформальній освіті. Правила прийому на навчання за зазначеною програмою не містять жодних дискримінаційних вимог, обмежень чи привілеїв, що гарантує рівні можливості для всіх абітурієнтів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність прецедентів зарахування результатів неформального навчання та академічної мобільності, що пов'язано з тривалістю оформлення документів. Рекомендація: Активізувати інформування здобувачів про можливості отримання та механізм визнання результатів навчання у неформальній освіті та академічній мобільності. Акцентувати увагу здобувачів вищої освіти на можливості набуття необхідних компетенцій на безкоштовних курсах, які розміщуються на освітніх платформах. Адміністрації ЗВО прийняти належних заходів щодо прискорення процедури оформлення документів для реалізації права здобувачів на академічну мобільність.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП «Міжнародний бізнес» в цілому відповідає Критерію 3. У НАУ встановлено прозорі, чіткі та недискримінаційні правила вступу, процедури визнання результатів отриманих під час академічної мобільності та неформального навчання. Проте, ЕГ рекомендує активізує інформування здобувачів про можливості отримання та механізм визнання результатів навчання у неформальній освіті та академічній мобільності, скоротити час на оформлення документів для реалізації права здобувачів на академічну мобільність. ОП «Міжнародний бізнес» в цілому відповідає Критерію 3 з недоліками, що не є суттєвими, і легко можуть бути усунені.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітня діяльність в НАУ регулюється Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/iwWKNL46>). Форми і методи навчання та викладання, які використовуються НПП в процесі реалізації ОП, забезпечують досягнення ПРН. НПП самостійно добирають методи навчання і викладання, що сприятимуть досягненню заявлених в ОП цілей та ПРН. Під час фокус-групи, НПП підтвердив, що в ЗВО створені умови для реалізації принципу академічної свободи викладання. У РП ОК наводиться перелік методів навчання, проте не конкретизується, які методи навчання із перерахованих в РП застосовуються для досягнення ПРН. Позитивною практикою впровадження на ОП підходу до поєднання лекційної та практичної форм занять, їх проведення у інтерактивній формі, часто із залученням до обговорення дискусійних питань професіоналів-практиків. На усіх заняттях активно використовуються інтерактивні форми навчання із використанням мультимедійних засобів. Керівництво ЗВО під час зустрічі повідомило, що для покращення рівня викладання застосовуються різні стимулювання НПП (преміювання, моральне та матеріальне заохочення), що регулюється Положенням про рейтингову оцінку діяльності науково-педагогічного працівника (<https://cutt.ly/cwWKMqQ7>) та Положенням про преміювання та матеріальне заохочення (<https://cutt.ly/pwWLEsJg>). У ЗВО створені необхідні умови для забезпечення реалізації здобувачами принципів академічної свободи. Здобувачі мають право вільно обирати ВК, теми курсових робіт і проєктів, бази практик, теми кваліфікаційних робіт (<https://cutt.ly/QwWKMycZ>). У ЗВО створені умови для вільного доступу до інформації щодо всіх складових ОП, включаючи перелік обов'язкових та вибіркових ОК, силабусів ВК (<https://cutt.ly/6wWKMGRk>). Під час фокус-групи із здобувачами, ЕГ було підтверджено, що здобувачі не тільки знають про право надавати рекомендації щодо якості ОП, внесення або заміни ВК у каталозі ВК тощо, але й користуються даним правом. Здобувачі мають право приймати участь в академічній мобільності (<https://cutt.ly/JwWLFdHl>), в тому числі міжнародній. Під час спілкування із здобувачами, ЕГ не встановила жодного факту академічної мобільності здобувачів ОП. Керівництво ЗВО пояснило відсутність академічної мобільності серед здобувачів другого (магістерського) рівня складністю перетину кордону у зв'язку із воєнним станом та тривалою процедурою підготовки документів. Під час спілкування зі здобувачами, ЕГ підтвердила, високий ступінь їх задоволеності якістю освітніх послуг на ОП в цілому, а також методами й формами навчання. Оцінка рівня задоволеності здобувачів вищої освіти проводиться через систему анкетування. За результатами аналізу опитувань, проведених відділом моніторингу якості вищої освіти НАУ (<https://cutt.ly/4wWKM9Qz>) та Навчально-науковою лабораторією соціальних опитувань та аналізу якості надання освітніх послуг (<https://cutt.ly/YwWKiBd>), встановлено достатній рівень задоволеності здобувачів вищої освіти змістом та якістю навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час ознайомлення із сторінкою кафедри МЕВ і бізнесу встановлено, що ОП (<https://cutt.ly/iwWK1j9r>), робочі програми обов'язкових ОК (<https://cutt.ly/iwWK1j9r>) та силабуси вибіркових дисциплін (<https://cutt.ly/iwWK1j9r>), знаходяться у вільному доступі. Під час фокус-групи із здобувачами та НПП, ЕГ було поінформовано про те, що до здобувачів на першому занятті в усній формі доводиться зміст, структура дисципліни, форма підсумкового контролю та критерії оцінювання. Крім того, здобувачі мають можливість ознайомитись з вищезазначеною інформацією із РП, які знаходяться у вільному доступі на сайті кафедри МЕВ і бізнесу (<https://cutt.ly/iwWK1j9r>), а також в Google Classroom окремої ОК. У ЗВО є репозитарій, де розміщується навчально-методична література (<https://cutt.ly/VwWNSujk>). На основі аналізу репозитарію кафедри МЕВ і бізнесу, ЕГ встановила, що в репозитарії

розміщені деякі РП ВК, затвердженні в 2021 та 2022 рр. В РП ВК наведений тематичний план дисципліни, що не відповідає НП2021 та НП2023 (“Поведінкова економіка”, “Економічна дипломатія”); вказані некоректні форми семестрового контролю (“Економічна дипломатія” замість диференційованого заліку - іспит); назва ОП, галузі знань та спеціальності (“Поведінкова економіка” для ОП “Обслуговування повітряного руху”, галузь - 27 Транспорт, спеціальність - 272 Авіаційний транспорт замість ОП “Міжнародний бізнес”, галузь - 29 Міжнародні відносини, спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини). На основі аналізу РП, ЕГ може констатувати, що усі обов'язкові ОК містять інформацію щодо змісту та політик дисципліни; викладача, який забезпечує освітню діяльність за даною ОК; календарно-тематичний план, переліки ПРН та компетентностей, якими оволодіє здобувач у ході вивчення ОК; критерії оцінювання (в яких відображена логіка накопичування балів і бали за окремі види робіт) та список рекомендованої літератури, що є актуальною для сьогодення. Гарант та представник навчально-методичного відділу повідомили ЕГ, що в ЗВО існує рекомендація використовувати літературу, яка видана протягом останніх 5 років. Порядок та критерії оцінювання ВК відсутні в силабусах дисциплін, які знаходяться у вільному доступі на сайті кафедри МЕВ і бізнесу (<https://cutt.ly/iwWK1j9r>). Розробка і затвердження РП ВК відбувається після вибору її для вивчення здобувачами. Єдиним джерелом інформації про порядок та критерії оцінювання до затвердження РП є інформація, яка надається викладачем на першому занятті. У НАУ для дистанційного забезпечення навчального процесу використовується освітня платформа Google Classroom, корпоративна пошта НАУ, а групи в соціальних мережах та месенджерах для спілкування та надання необхідної інформації.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час роботи фокус-груп з гарантом, НПП і здобувачами, ЕГ може підтвердити, що здобувачі вищої освіти мають сприятливі умови для інтеграції навчального та наукового процесів у своїй академічній діяльності. Це досягається через вирішення дослідницьких завдань під час виконання практичних та самостійних робіт, написання курсової роботи та курсового проекту, підготовки кваліфікаційної роботи, а також проходження науково-дослідної практики у сфері міжнародного бізнесу (ОК10). Здобувачі беруть участь у роботі наукового гуртка «Сучасні проблеми світового господарства» (<https://cutt.ly/EwWK1OSt>), готують та презентують свої дослідження на науково-практичних конференціях (<https://cutt.ly/3wWK1Kjk>). Під час зустрічі гарант та НПП наголошували, що необхідною умовою допуску до захисту кваліфікаційної роботи є підготовка тез та їх презентація на двох конференціях. Проте, в п.1.3 Положення про дипломні роботи (проекти) випускників НАУ (<https://cutt.ly/pwWLWB2V>) зазначено, що “Якщо дипломна робота (проект) має методологічний характер, то її (його) практична значимість може проявитися в публікаціях основних результатів дослідження в наукових статтях, у наявності авторських свідоцтв, актів про впровадження результатів дослідження в практику, апробації отриманих результатів на науково-практичних конференціях, у їх використанні в навчальному процесі, при підготовці нових нормативних і методичних документів тощо”. НПП інтегрують власні наукові доробки у зміст тих ОК, які вони забезпечують, свідчення чого звучали у ході відповідної фокус-групи. На кафедрі МЕВ і бізнесу існує наукова школа під керівництвом д.е.н., проф. А.Румянцева. “Національні економічні стратегії розвитку України в глобальному середовищі” та формується наукова школа д.е.н., проф., викладача-практика О.Плотнікова. НПП приймає участь у виконанні науково-дослідної роботи за темою: «Теоретичні та практичні аспекти модифікації системи міжнародних економічних відносин в умовах багатополарності розвитку світового господарства» №118-2022/15.01.01 (<https://cutt.ly/owWK1998>). ЕГ відмітила, що НПП публікують результати своїх наукових досягнень у монографіях, наукових фахових виданнях та виданнях, що індексовані в наукометричній базі WOS (усі НПП, які здійснюють освітню діяльність на ОП мають в середньому по дві публікації, що індексовані в наукометричній базі WOS). Проте, ЕГ відмічає невелику кількість наукових публікацій НПП в контексті авіаційно-космічній галузі, що частково відповідають цілі ОП. НПП і здобувачі щорічно приймають участь в науково-практичних конференціях, що є платформою для обміну результатами наукових досліджень. За результатами аналізу, ЕГ відзначає ефективність механізмів поєднання навчання та наукових досліджень на даній освітньо-професійній програмі, що сприяє якісній підготовці здобувачів вищої освіти відповідно до сучасних вимог та тенденцій розвитку науки та освітнього процесу.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЕГ відзначила, що НАУ впровадив систему забезпечення якості освіти (<https://cutt.ly/owWK16a9>), основне завдання якої полягає у моніторингу та періодичному перегляді ОП. Внесення змін в освітні компоненти (РП навчальних дисциплін, зміст курсових проектів (робіт) та зміст кваліфікаційних робіт, програми практик тощо) відбувається на підставі результатів моніторингу відповідно до документованої процедури «Порядок внесення змін у документацію» за умови, якщо результати перегляду не впливають та не потребують внесення змін в опис освітньої програми. Зокрема, щорічно переглядається зміст освітніх компонент щодо їх актуальності та відповідності зовнішнім умовам ринку праці, стандартам тощо, що регулюється п. 4.3.3.1 Положенням про ОП (<https://cutt.ly/UwWKouew>). НПП під час фокус-групи зазначили, що за результатами щорічного перегляду ОК за відсутності регламентованих в Положенні про ОП передумов, РП ОК може бути актуалізована (робиться відповідна помітка в таблиці “аркуш обліку змін”, що розміщується в кінці РП, Методичні рекомендації з розроблення і оформлення робочих навчальних програм дисципліни (<https://cutt.ly/vwWKogwT>)). РП може бути актуалізована протягом 3-років, що є граничним терміном її дії. ЗВО стимулює НПП імплементувати їх наукову діяльність до змісту ОК. Після публікації наукової статті, яка індексована в наукометричних базах Scopus і WOS завідувач кафедри здійснює оцінку відповідності даної публікації дисциплінам, які викладає НПП і переконавшись у можливості імплементування наукових досліджень до окремих ОК НПП, пише службову записку на ім'я ректора з проханням преміювати НПП (Положення про

рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічного працівника та навчально-наукового структурного підрозділу НАУ, (<https://cutt.ly/4wWkoCBh>). Керівництво ЗВО, НПП і гарант підтвердили отримання премій у розмірі 5000 гривень. Констатується, що при оновленні змісту ОП враховуються сучасні тенденції розвитку міжнародного бізнесу, а також досягнення вітчизняних та зарубіжних практик. Викладачі кафедри провели значну роботу щодо модернізації лекційного матеріалу, змістовного наповнення завдань циклу практичної підготовки, тематики курсових робіт і проєктів, домашніх завдань та кваліфікаційних робіт.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Відповідно до Стратегії розвитку НАУ (<https://cutt.ly/NwWK2y2k>) міжнародна діяльність університету визначена як один з пріоритетних напрямків розвитку його розвитку, що конкретизується в Стратегії інтернаціоналізації співробітництва в галузі освіти НАУ на 2018-2028 (<https://cutt.ly/pwWko3vz>). ЕГ під час фокус групи з здобувачами та керівництвом ЗВО, встановила відсутність прикладів міжнародної мобільності здобувачів, що було обґрунтовано умовами військового стану та тривалістю оформлення документів. На основі аналізу відомостей самооцінювання, профілів викладачів на сайті кафедри (<https://cutt.ly/NwWK2UVv>) та за результатами зустрічі з НПП, ЕГ відзначає активність НПП у програмах міжнародних стажувань. Зокрема, НПП приймали участь в програмах міжнародних стажувань в Яському університеті ім. А.Й. Кузи, м.Ясси, Румунія (Набок І.І.); Університеті прикладних наук ISMA, м.Рига, Латвія (Набок І.І., Пічкурова З.В.); Північному університетському центрі в Бая-Маре, м.Бая-Маре Румунія (Христокін Г.В.), Білостоцькому державному університеті, м.Білосток, Республіка Польща (Побоченко Л.М., Прокоп`єва А.А.), Університеті менеджменту безпеки в Кошице, м.Кошице, Словаччина (Прокоп`єва А.А.). НПП долучаються до участі в міжнародних науково-практичних конференціях, які проводять як в Україні (зокрема НАУ), так і закордоном (<https://cutt.ly/pwWk2Gbn>). Науково-практичні конференції є вільним простором для обміну ідеями, досвідом і знаннями з колегами з інших країн, що сприяє підвищенню якості досліджень НПП та їх викладацької діяльності на чому наголошували НПП під час фокус-групи. Впроваджується програма входження НАУ у світові рейтинги вищої освіти, зокрема QS World University Rankings та Times Higher Education World University Rankings, що є свідченням відкритості та готовності університету до міжнародного співробітництва та інтеграції в світову освітню спільноту.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

ОП підтримує цінності студентоцентризму. Оновлення ОК відбувається за результатами професійного розвитку НПП. Позитивною практикою є залучення здобувачів до наукової роботи, шляхом поєднання навчання і досліджень під час проходження науково-дослідної практики у сфері міжнародного бізнесу, участі в діяльності наукового гуртка кафедри МЕВ і бізнесу «Сучасні проблеми міжнародних відносин» та наукових конференціях. Здобувачі мають високий ступінь задоволеності якістю освітніх послуг на ОП в цілому, а також методами й формами навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП «Міжнародний бізнес» не приймають участь в академічній мобільності. Рекомендації: Адміністрації ЗВО сприяти академічній мобільності здобувачів шляхом пошуку та впровадження механізму скорочення тривалості підготовки документів. 2. З порядком та критеріями оцінювання з вибіркового ОК не можна ознайомитись самостійно до початку вибору дисципліни. Дана інформація доводиться до відома здобувачів НПП усно на першому занятті та має бути зазначена в РП ВК, яка розробляється та затверджується після вибору конкретної ВК. В репозитарії кафедри МЕВ і бізнесу, розміщуються РП не всіх ВК, які були обрані здобувачами ВО для опанування в 2023-2024 н.р. РП ВК, які розміщені в репозитарії відображають не актуалізовану інформації, що не відповідають вимогам до ВК зазначені в ОП та НП. Рекомендація: Забезпечити доступ здобувачів до інформації щодо порядку та критеріїв оцінювання не тільки в усній, але й письмовій формі перед початком процесу вибору ОК з переліку дисциплін вільного вибору. Розмістити та оновити РП ВК в репозитарії кафедр МЕВ і бізнесу. 3. Опубліковані результати наукової роботи НПП повністю відповідають спеціальності та частково цілі ОП, де описано галузеве її спрямування (авіаційно-космічна галузь). Рекомендація: НПП під час публікації результатів наукових досліджень однаково приділяти увагу їх відповідності спеціальності та цілі ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи до викладання в цілому відповідають основним цілям та ПРН ОП, враховуючи принципи студентоцентризму та академічної свободи. Здобувачам надається повна інформація про мету та структуру ОК. ОП спрямована на поєднання навчального процесу з науковими дослідженнями. НПП регулярно актуалізують матеріали курсів, виходячи з наукових досягнень та актуальних тенденцій у міжнародному бізнесі. Проте були виявлені деякі аспекти, які потребують удосконалення, зокрема, інтернаціоналізація навчального процесу здійснюється переважно з боку викладачів, а інформація про критерії оцінювання не завжди доступна здобувачам. З урахуванням виявлених недоліків, ОП відповідає критерію 4, при цьому недоліки можуть бути виправлені в короткий термін.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

ЕГ під час фокус-групи зі здобувачами вищої освіти з'ясувала, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання, які використовуються на ОП "Міжнародний бізнес" є чіткими та зрозумілими. Студенти мають змогу ознайомитись з формами контролю зазначених у РП ОК, які розміщені у вільному доступі на сайті факультету МВ (<https://cutt.ly/JwWK2CZ5>) та в гугл класі (Google Class використовуються в ЗВО як основна освітня платформа, проте допускається використання Moodle). У силабусах ВК відсутні критерії оцінювання. Під час зустрічі з представниками структурних підрозділів, представник навчально-методичного відділу повідомив ЕГ, що РП для ВК готуються та затверджуються після їх вибору здобувачами. Здобувачі під час зустрічі повідомили, що дізнатися про особливості вивчення ВК у ч.т. критерії оцінювання тощо вони можуть шляхом безпосереднього контакту із НПП. Відповідно до умов обрання ВК на 2023-2024 н.р. здійснити вибір можна було з 8:00 1 вересня до 18:00 2 вересня (<https://cutt.ly/QwWK21yJ>). Під час проведення акредитаційної експертизи з 16-18.10.2023 на сайті ЗВО так і не з'явилися РП ВК, в репозитарії кафедри МЕВ і бізнесу розміщені неактуалізовані РП ВК. Також РП та/або силабуси можуть розміщуватись в пакеті спеціалізованого хмарного програмного забезпечення (Google Workspace) та дистанційній навчальній платформі (Moodle). Гарант під час зустрічі з ЕГ повідомила про низький рівень користування Google Class та Moodle під час офлайн навчання. За традиційною формою навчання і 1 семестрі 2023-2024 н.р. відбувається підготовка здобувачі 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП "Міжнародний бізнес". Форми контрольних заходів та критерії оцінювання, зазначені в РП враховують специфіку окремої ОК та відповідають загальноуніверситетській системі оцінювання (<https://cutt.ly/DwWK224E>), що регламентується такими загальноуніверситетськими документами: Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/8wWK281y>), Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (<https://cutt.ly/HwWK25OZ>). Під час зустрічі з ЕГ, здобувачі одногосло підтвердили чіткість та зрозумілість правил оцінювання, яке проводиться об'єктивно.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів ОП "Міжнародний бізнес" другого (магістерського) рівня ВО проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи, що відповідає Стандарту вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України № 357 від 04.03.2020 р. і введений в дію 01.09.2020 року, а також нормативним документам НАУ (Положенні про атестацію випускників Національного авіаційного університету освітньо-кваліфікаційних рівнів (освітніх ступенів) бакалавра, спеціаліста, магістра, <https://cutt.ly/1wWK9r8t>). У ЗВО встановлені чіткі вимоги щодо підготовки, оформлення, захисту й оцінювання кваліфікаційної роботи (Положення про дипломні роботи (проекти) випускників НАУ, <https://cutt.ly/qwWK9ifo>). Кваліфікаційні роботи перевіряються на плагіат за допомогою спеціалізованого сервісу UNICHECK, що здійснюється на підставі Договору між ЗВО та ТОВ "Антиплагіат" №230 від 7.04.2020 наданого на запит ЕГ.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час зустрічей з НПП і здобувачами вищої освіти було підтверджено наявність чітких і зрозумілих контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, що забезпечують об'єктивність оцінювання НПП.

Процедура та правила проведення контрольних заходів регламентовані Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю (<https://cutt.ly/9wWK9j9q>), Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (<https://cutt.ly/7wWK9cuf>), Положенням про атестацію випускників НАУ освітньо-кваліфікаційних рівнів (освітніх ступенів) бакалавра, спеціаліста, магістра (<https://cutt.ly/HwWK9m4o>). Доступність цих документів для здобувачів ВО забезпечується через опилування їх на сайті ЗВО. Крім того, інформація щодо умов проведення контрольних заходів та системи оцінювання зазначаються в РП ОК, які розміщуються на сайті факультету МВ та гугл класі окремої ОК (НПП надає доступ здобувачам до гугл класу ОК). У силабусах ВК зазначається лише форма підсумкового контролю, проте інформація щодо поточних контрольних заходів відсутня. Під час зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування ЕГ отримала запевнення, що вони не стикались з необ'єктивністю оцінювання та упередженим ставленням з боку викладачів. Цьому сприяють такі практики, як проведення семестрового контролю у формі письмових робіт, залучення двох екзаменаторів для проведення контрольних заходів, захист звітів з практики в присутності завідувача кафедри, НПП та керівника практики. Здобувачі у випадку отримання негативної оцінки (нижче 60, за шкалою ЄКТС - Е) або неявки для проходження контрольного заходу мають право перескласти навчальну дисципліну (п.2.21, 2.31 Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю). НПП повідомив ЕГ, що після проведення контрольних заходів здобувачі ВО за потреби можуть звернутися до викладача з проханням обґрунтувати виставлену оцінку. Також, в НАУ передбачена процедура оскарження результатів навчання, що регламентується Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю (<https://cutt.ly/TwWK9IV>). Процес оскарження може бути розпочатий на підставі письмової апеляції здобувача до завідувача кафедри, який в установлений термін разом з екзаменатором навчальної дисципліни або призначеними завідувачем кафедри НПП, розглядають апеляцію за присутності здобувача впродовж 2-х робочих днів (п.2.33 Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю). Повторне проходження контрольних заходів з метою покращення оцінки не допускається (п.2.40 Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політики, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності, що регулюються Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату (<https://cutt.ly/PwWK9DQi>), Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/9wWK9KfU>), Кодексом честі НПП та студента (<https://cutt.ly/TwWK9XBp>), Порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<https://cutt.ly/VwWK9Nk6>). Згідно з цими документами перевірка робіт на плагіат проводиться за допомогою сервісу «Unicheck», доступ до якого є вільним на підставі договору про співпрацю з ТОВ «Антиплагіат» (<https://cutt.ly/awWK919F>). Процес перевірки роботи на плагіат полягає в авторизації відповідальної особи за процес та завантаженні в сервіс файлів, з подальшим збереженням звітів щодо перевірки сервісом. Під час фокус-груп здобувачі підтвердили регулярне інформування щодо дотримання норм академічної доброчесності, зокрема під час викладання ОК, проведення серії відкритих лекцій з питань академічної доброчесності, консультацій керівниками курсових та кваліфікаційних робіт. Здобувачі зазначили, що максимально можливий показник запозичень у кваліфікаційних роботах може становити 40%. Відповідно озвучена цифра рівня запозичень у кваліфікаційних роботах відповідає “задовільному” та “низькому” рівню оригінальності (п.3.2 Порядку перевірки академічних та наукових текстів на плагіат). В залежно від рівня оригінальності визначені рекомендовані дії для учасників освітнього процесу. Зокрема, за умови “задовільного” рівня оригінальності (60-80%), необхідно здійснити перевірку щодо наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів і передати на розгляд Експертної ради, яка визначає необхідність повторної перевірки; за умови “низького” рівня оригінальності (40-60%) матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору. Проте, здобувачі не змогли заначити їх подальші дії, які залежать залежно від кількісного показника рівня оригінальності тексту. У ЗВО передбачена відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності (п. 4.2.3-4.2.6 Положення про виявлення та запобігання академічному...). Вид відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності у ЗВО залежить від таких факторів (п. 4.2 Положення про виявлення та запобігання академічному...) як систематичність порушень, визнання провини, рівня співпраці з комісією. Залежно від цього відповідальність може варіюватися від призначення додаткових контрольних заходів до відрахування здобувача. Відповідно до пункту 6.5.4 Порядку перевірки академічних текстів на плагіат для формування бази кваліфікаційних робіт, відповідальною особою після позитивного відгуку комісії, робота завантажується до репозитарію. Під час фокус-групи директор бібліотеки НАУ повідомила, що здобувачі можуть попередньо здійснити безкоштовну перевірку будь-яких робіт на плагіат за допомогою сервісу перевірки на плагіат StrikePlagiarism.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Існує практика присутності двох НПП під час проведення та перевірки письмових іспитів, що забезпечує об'єктивність оцінювання. Розроблений і впроваджений механізм перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів освіти на ознаки плагіату. У ЗВО визначена процедура інформування здобувачів про оскарження результатів контролю

знань, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Популяризація академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу здійснюється за рахунок проведення серії відкритих лекцій. У якості інструменту протидії порушення академічної доброчесності на загальноуніверситетському рівні використовується програмне забезпечення Unicheck. Здобувачі вищої освіти мають можливість безкоштовно здійснювати самостійну перевірку на дотримання принципів академічної доброчесності у своїх роботах в бібліотеці за допомогою сервісу перевірки на плагіат StrikePlagiarism.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Здобувачі ОП «Міжнародний бізнес» демонструють обізнаність щодо середнього показника відповідності академічних текстів на плагіат, що становить 40% запозичень, проте не мають артикульованої позиції щодо умов допуску до захисту. Рекомендації: Під час інформування здобувачів вищої освіти про політику академічної доброчесності в ЗВО необхідно звертати увагу не тільки на середній показник унікальності академічних текстів, але й на “рекомендовані дії”, які мають бути виконані за умови відповідності одному із чотирьох рівнів оригінальності текстів, що регламентовані в Порядку перевірки академічних текстів на плагіат.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

У НАУ визначено чіткі процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, повторного проходження контрольних заходів і оскарження їх результатів. Форми атестації відповідають вимогам стандарту вищої освіти. Визначено механізм перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів ВО на дотримання рівня запозичень, розроблено шкалу рівня унікальності текстів та рекомендованих подальших дій. Встановлено певні недоліки, а саме недостатнє інформування здобувачів щодо їх подальших (рекомендованих) дій залежно від кількісного показника рівня оригінальності тексту. Враховуючи сильні сторони та недоліки, що не є суттєвими і можуть бути усунені, ЕГ дійшла висновку, що ОП у контексті критерію 5 відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час вивчення зведеної інформації про викладачів (табл. 2), які забезпечують реалізацію ОП “Міжнародний бізнес”, а також інформації отриманої під час роботи у фокус-групах, ЕГ констатує, що академічна кваліфікація НПП забезпечує досягнення визначених в ОП цілей та програмних результатів навчання. Освітній процес на ОП “Міжнародний бізнес” забезпечується 7 педагогічними працівниками: 3-ма докторами, 4-ма кандидатами. Вчені звання мають 7 НПП з них 2 професори та 5 доцентів. Навчально-методичний та науковий доробок НПП кафедри МЕВ і бізнесу є дотичним до тематики дисциплін, які вони викладають. Переважна більшість праць НПП, повністю забезпечує досягнення визначених відповідною програмою ПРН та частини цілі ОП, де акцентується увага на авіаційно-космічній галузі. НПП мають незначну кількість публікацій, які індексовані в наукометричних базах Scopus та WOS, що було однією з рекомендацій ЕГ під час проведення попередньої акредитаційної експертизи ОП протягом 16-18 жовтня 2018 р. (<https://cutt.ly/AwWuymCd>). Зокрема, д.е.н., проф. Румянцев А. (1 стаття WOS); д.ф.н., проф. Христокін Г. (1 стаття Scopus; 1 стаття Scopus та WOS, 2 статті WOS); к.е.н., доц. Василюшина Н. (5 статті WOS); к.е.н., доц. Побоченко Л. (2 статті WOS); к.е.н., доц. Набок І. (1 стаття WOS); к.е.н., доц. Пічкурова З. (1 стаття WOS), к.е.н., доц. Прокоп'єва А. (1 стаття WOS). За сумісництвом залучені до викладання ВК фахівці-практики. Наприклад, д.е.н., перший віце-президент АУБ Романчукевич В. викладає ВК “Менеджмент міжнародних бізнес-проектів”; надзвичайний і повноважний посол України в Туніській Республіці і в державі Лівія, к.е.н. Хоманець В. викладає ВК «Економічна дипломатія». Аналіз ЕГ відомостей самооцінювання та профілів викладачів розміщених на сайті кафедри засвідчує, що НПП регулярно проходять стажування та підвищення кваліфікації, що підтверджено відповідними сертифікатами (<https://cutt.ly/UwWK7qHt>).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору НПП в НАУ є прозорою, що регламентована в Статуті НАУ (<https://cutt.ly/JwWK7gj7>), порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП (<https://cutt.ly/wwWK7yyO>). Конкурс на заміщення вакантної посади оголошується наказом ректора, оголошення публікується на офіційному веб-сайті Ун-ту, а на посади завідувачів (начальників) кафедр, директора НТБ, начальника відділу аспірантури та докторантури, крім того, у газеті «Авіатор». Претенденти на посади завідувача кафедри, професора, доцента, старшого викладача, викладача/асистента мають відповідати кваліфікаційним вимогам до претендентів визначені в п. 5.2 Порядку про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад або обрання за конкурсом НПП. На основі аналізу відомостей самооцінювання, ЕГ пересвідчилась, що займані посади НПП відповідають кваліфікаційним вимогам. В ЗВО визначені також додаткові кваліфікаційні вимоги НПП, які враховуються під час проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП: наявність зареєстрованого профіля науковця, ORCID ID, Research Gate, Google Scholar; видані монографії за профілем кафедри; опубліковані статті у виданнях, включених до науково-метричних баз WOS та/або Scopus; наявність сертифікатів з мовної освіти з мов країн ЄС; навчання або стажування в країні, яка входить до ОЕСР та/або ЄС, або є (чи були) керівниками/виконавцями проектів, які фінансуються зазначеними країнами, та мають відповідні сертифікати, свідоцтва чи інші документи, які це підтверджують; участь у роботі наукових конференцій (конгресів, симпозіумів, семінарів), проведених у країні, що входить до ОЕСР та/або ЄС; керівництво аспірантами або консультування докторантів (п. 5.3 Порядок про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад...). При виконанні основних і додаткових кваліфікаційних вимог НПП, що претендують на вакантні посади можуть подавати до конкурсної комісії через відділ кадрів ЗВО список документів, які визначені в п.3.2 Порядок про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад... Оцінка роботи НПП розглядається на засіданнях кафедри і впливає на рекомендаційну думку колективу стосовно кожного окремого претендента на посаду НПП. Вчена рада факультету обирає за конкурсом таємним голосуванням на посади доцентів, старших викладачів, викладачів/асистентів. Вчена рада Ун-ту обирає за конкурсом таємним голосуванням на вакантні посади завідувачів кафедр, професорів, директора НТБ, завідувача відділу аспірантури та докторантури. На засіданні Вченої ради Університету під час розгляду кандидатур на посаду завідувача кафедри окремо оголошуються пропозиції кафедри та вченої ради факультету (навчально-наукового інституту). Як засвідчувалося під час зустрічей з гарантом та НПП, усі викладачі, які працюють на ОП, пройшли конкурсний відбір, мають власну траєкторію розвитку.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

За результатами зустрічі з роботодавцями ЕГ підтверджено факти участі роботодавців у розробленні та оновленні ОП «Міжнародний бізнес». Роботодавці приймають участь в розширених засіданнях кафедри з обговорення освітнього процесу за ОП та внесення до неї необхідних змін (протокол засідання кафедри №19 від 14.12.2022), входять до складу робочої групи з розробки ОП (<https://cutt.ly/twWLTDwo>), приймають участь в радах роботодавців ЗВО (<https://cutt.ly/BwWK7Aek>) та факультету МВ (<https://cutt.ly/dwWLCfaY>) з метою надання рекомендацій щодо удосконалення освітнього процесу та ОП. Професіонали-практики залучаються до проведення гостьових-лекцій (<https://cutt.ly/9wWK7BpF>) та викладання цілих навчальних дисциплін (д.е.н., перший віце-президент АУБ Романчукевич В. викладає ВК «Менеджмент міжнародних бізнес-проектів»; надзвичайний і повноважний посол України в Туніській Республіці і в державі Лівія, к.е.н. Хоманець В. викладає ВК «Економічна дипломатія»). На факультеті МВ підписано близько 56 угод з роботодавцями, які пропонують місця для проходження здобувачами науково-дослідної та переддипломної практик (<https://cutt.ly/HwWK5pEn>). На зустрічі з роботодавцями, виконавчий директор лізингової компанії ТОВ «ЕСКА КАПІТАЛ» О.Буковинський повідомив, що в його компанії здобувачі ОП проходять практику. В 2022 р. двом здобувачам ОП «Міжнародний бізнес» за результатами проходження практики було запропоновано роботу в компанії ТОВ «ЕСКА КАПІТАЛ». О.Буковинський зазначив, що дані здобувачі отримали також й інші пропозиції, спонукаючи роботодавця конкурувати за молодих фахівців.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

За результатами зустрічі з гарантом та роботодавцями, ЕГ констатує, що ЗВО регулярно залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Зокрема було проведено наступні зустрічі та відкриті лекції: з директором інституту ІКАО НАУ Ю.Павлюком та керуючим директором «Pegasus Aviation Advisors» Д.Робінсоном (<https://cutt.ly/D8Edn9x>), з експертом у галузі інформаційної безпеки О.Парфьоновим (<https://cutt.ly/88EhZTr>), з надзвичайним і повноважним послом України в Туніській Республіці і в державі Лівія В.Хоманцем (<https://cutt.ly/x8EfhCM>), з надзвичайним і повноважним послом України в Албанії, В.Шкуровим (<https://cutt.ly/vwWK5Kx7>), радником прем'єр-міністра України (2019-2020), проєктним менеджером, засновницею HR GOV Club С.Котлярєвською (<https://cutt.ly/QwWK5Ppy>), президентом незалежного аналітичного центру геополітичних досліджень «Борисфен Інтел» В.Гвоздьом (<https://cutt.ly/GwWK5myX>). Як відмітила ЕГ, до викладання ВК залучені викладачі з практичним досвідом роботи: ВК «Економічна дипломатія» - надзвичайним і повноважним послом України в Туніській Республіці і в державі Лівія В.Хоманцем; ВК «Менеджмент міжнародних бізнес-проектів» - залучено голову наглядової ради АТ «Європейський промисловий банк» та першого Віце-президента Асоціації українських банків Романчукевича В.В., а до викладання ВК «Поведінкова економіка», залучено к.е.н., доц. Ляшова Д.О., який 2017-2022р. був радником голови Черкаської обласної державної адміністрації.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЕГ під час зустрічі з НПП встановила, що процедури пов'язані з підвищенням кваліфікації та стажуванням НПП, регулюються Положенням про підвищення кваліфікації (стажування) НПП НАУ (<https://cutt.ly/NwWK6jYW>). В НАУ функціонує Школа розвитку викладача НАУ, яка сприяє особистісному розвитку та зростанню викладачів, формуванню та розвитку нових soft skills; мотивації викладачів до постійного саморозвитку та застосуванню новітніх методик викладання. В 2019 році в Школі розвитку викладача проходила підвищення кваліфікації Набок І.І. Також підвищити кваліфікацію на безоплатній основі НПП можуть в Університеті менеджменту освіти НАПН України. На основі відомостей про самооцінювання, ЕГ встановила, що в Університеті менеджменту освіти НАПН України стажування проходили Набок І.І. (2019, 2021) та Пічкурова З.В. (2020). ЕГ відмічає, що в НАУ також існує можливість підвищити кваліфікацію згідно двосторонніх угод про співпрацю. Так, Румянцев А. та Побоченко Л.М. протягом 02.03.2020–30.04.2020 проходили стажування на кафедрі міжнародного бізнесу, Інституту міжнародних відносин, Київського національного університету імені Тараса Шевченка (180 год.); Василюшина Н.М. протягом 16.04.2018-25.05.2018 проходила стажування на кафедрі іноземних мов, факультету фінансів, Київського національного економічного університету імені В. Гетьмана (180 год.).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЕГ переконалась під час зустрічі з керівництвом та НПП, що в НАУ розроблена та впроваджена система заходів, спрямованих на стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП. Ця система базується на комбінації матеріальних та моральних заохочень, які регламентовані низкою загальноуніверситетських документів, а саме: Статутом університету (<https://cutt.ly/zwWK6YXX>), Колективним договором (<https://cutt.ly/KwWK6HCW9ioooooooswdddddio98fde>), Положенням про рейтингове оцінювання діяльності НПП та навч.-наук. структурного підрозділу НАУ (<https://cutt.ly/QwWLTlfl>), Положенням про порядок заохочення осіб, які працюють, навчаються в НАУ (<https://cutt.ly/swWLTGUX>), Положенням про преміювання працівників НАУ (<https://cutt.ly/EwWLTv15>), Порядком використання коштів, передбачених для надання мат. допомоги та заохочення (<https://cutt.ly/DwWLT7hp>). На зустрічі ЕГ з НПП, деканом факультету ФМВ було відзначено, що матеріальні заохочення передбачають винагороду в 5 тис. грн. за внесок в освітній процес через власні наукові розробки, опубліковані у виданнях, що враховуються науково-метричними базами Web of Science та Scopus (<https://cutt.ly/WwWLYeL3>), а також за введення в навчальний процес інноваційних інформаційних систем (<https://cutt.ly/HwWLYReW>). Щодо нематеріальних стимулів, вони включають отримання грамот і подяк від різних структур НАУ за заслуги перед університетом (нагрудні знаки "За сумлінну працю", "Ветеран НАУ" та "Подяка ректора"), а також нагороди від МОН України за наукові досягнення (<https://cutt.ly/DwWLYFMC>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

НПП, які здійснюють освітній процес на ОП "Міжнародний бізнес" мають багатий педагогічний досвід. Встановлені чіткі критерії для конкурентного відбору педагогічних кадрів, що гарантують високий рівень їхньої кваліфікації та професіоналізму. Роботодавці активно включені до різних напрямків освітнього процесу, включаючи проведення відкритих лекцій, викладання деяких ВК та надання місць для проходження практики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

НПП було частково виконано рекомендацію попередньої акредитаційної експертизи ОП "Міжнародний бізнес" (16-18 жовтня 2018 р.) в частині "підвищити активність НПП щодо підготовки і публікації наукових статей у виданнях, які включено до наукометричних баз, зокрема Scopus або WOS...". Рекомендація: Посилити публікаційну наукову активність НПП у виданнях індексованих в наукометричних базах Scopus та WOS. Використання внутрішніх програм НАУ для розширення педагогічних навичок викладачів цієї ОП є недостатнім. Рекомендація: Активізувати участь викладачів даної ОП у програмах підвищення педагогічної кваліфікації, що пропонуються НАУ.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ встановила, що НПП, які здійснюють освітню діяльність на ОП “Міжнародний бізнес”, мають належну академічну та професійну підготовку, що сприяє досягненню мети та ПРН ОП. У НАУ визначена чітка процедура конкурсного відбору НПП, що створює можливості для залучення висококваліфікованих НПП, які працюватимуть на ОП “Міжнародний бізнес”. Підтверджено залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. ЗВО підтримує НПП у їхньому професійному зростанні та розвитку педагогічних навичок. Однак було зауважено, що викладачі публікуються не належною мірою у виданнях, що включені до баз Scopus та WOS - проблема, яку вже вказували попередні експерти з проведення акредитації у 2018 році. В цілому ЕГ визнала, що ОП відповідає Критерію 6, при цьому вказуючи на деякі аспекти, які, однак, не мають критичного впливу на якість освітнього процесу.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально технічна база ЗВО сформована з 12 корпусів та 12 гуртожитків, центру культури та мистецтв, центру харчування, спортивного комплексу. За результатами експертизи, ЕГ пересвідчилась у можливості забезпечення досягнення цілей визначених ОП за допомогою інфраструктури НАУ. Цю можливість забезпечує сучасне обладнання аудиторій, а саме мультимедійне обладнання та можливість академічного персоналу користуватися мобільними мультимедійними засобами кафедри. Наявність фліпчартів в аудиторіях надає додаткові можливості для наочного зображення освітнього матеріалу. Сприяти розвитку здобувачів освіти також допомагає Центр культури та мистецтв, який функціонує з 1979 року, та надає можливість студентам брати участь у різноманітних заходах та фестивалях, зокрема фестиваль “Студентська весна”, конкурс “Міс НАУ”. Науково-технічна бібліотека (далі - НТБ) НАУ є важливим елементом інфраструктури ЗВО, котрий також сприяє освітньому процесу. НТБ налічує більше 60 тис. повнотекстових документів представлених в електронному каталозі бібліотеки. Офіційний сайт бібліотеки (<https://cutt.ly/NwWLyVAr>) надає здобувачам доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, 150 електронних періодичних видань. Здобувачі також мають доступ до навчально-методичних матеріалів, які знаходяться у репозитарії ЗВО (<https://cutt.ly/mwWLy9Oj>). Навчально – методичне забезпечення ОП повністю відповідає цілям та ПРН. Для кожної ОК ОП розроблено РП, що знаходяться у відкритому доступі на сайті НАУ (<https://cutt.ly/rwWLQZAV>) та в Google Classroom. Там же розміщено лекції, завдання для практичних занять, модульних контрольних завдань та підсумкового контролю. В ході опитування, фокус-груп здобувачів та органів студентського самоврядування, скарг та зауважень щодо забезпеченням фінансовими та матеріально-технічними ресурсами не надходило.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ встановила, що доступ до інфраструктури, інформаційних ресурсів є безоплатним та доступним для всіх категорій здобувачів та академічного персоналу. Також ЕГ дізналась про можливість безоплатно використання на сайті бібліотеки програм для перевірки текстових робіт на дотримання принципу академічної доброчесності, що безумовно сприяє науковій діяльності як академічного персоналу, так і здобувачів вищої освіти. Також під час перегляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась у наявності комп'ютерних класів на факультеті МВ та НТБ, які доступними для здобувачів. Академічний персонал має в розпорядженні два кафедральних ноутбуки, котрими можуть скористатись в будь який час. За результатами зустрічі із сервісними службами ЕГ дізналась, що кожний навчальний корпус та гуртожиток має укриття з доступом до мережі Wi-fi. ЗВО було придбано дві системи супутникового зв'язку Starlink для проведення вступної кампанії та забезпечення доступу до навчальних ресурсів, а також достатня кількість генераторів для підготовки до можливих планових відключень світла у зимовий період.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У п.3.4. Статуту НАУ визначено, що університет забезпечує дотримання “безпечних умов здійснення освітньої, наукової і господарської діяльності” (<https://cutt.ly/GwWLy5FR>). Під час ознайомлення з матеріально-технічною базою НАУ ЕГ пересвідчилась в тому, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. У ЗВО діє пропускна система на територію університету та окремих навчальних корпусів. У ЗВО створені належні умови для забезпечення фізичного та психологічного здоров'я здобувачів. Фізична безпека забезпечується проведенням інструктажів з техніки безпеки. Навчальні корпуси оснащені пожежними гідрантами та рукавами. Піклування про психологічне здоров'я як здобувачів, так і НПП здійснює штатний психолог. Начальник відділу по роботі із студентами під час зустрічі із ЕГ зазначила, що кількість запитів на отримання психологічної допомоги зростає (в 2022-2023 н.р. до сектору звернулось близько 130 осіб за різними видами допомоги). Шляхом

просвітницької та профілактичної роботи формується психологічна культура здобувачів ВО. Безпечність освітнього середовища забезпечується наявністю укриттів у кожному корпусі та гуртожитку НАУ. Інформування здобувачів щодо місцезнаходження укриттів та порядку дій під час повітряної тривоги, доводиться до відома здобувачів на початку навчального року органами студентського самоврядування та НПП. Освітній процес здійснюється із використанням офлайн та онлайн форм навчання (для здобувачі 1 року навчання другого (магістерського) рівня ВО ОП “Міжнародний бізнес” освітній процес реалізується в офлайн форматі, а для 2 курсу - онлайн), що дозволяє забезпечити усіх здобувачів, які навчаються офлайн, місцями в укриттях. У кожному укритті є аптечка для надання першої медичної допомоги. На території університету знаходиться авіаційний медичний центр, спортивний комплекс, центр харчування, які обслуговують потреби здобувачів і НПП. Авіаційний медичний центр реалізує питання медичної сертифікації авіаційного персоналу Цивільної авіації України та забезпечує нагляд за здоров'ям студентів/працівників університету (Авіаційний медичний центр (nau.edu.ua)). На базі спортивного комплексу НАУ функціонує достатня кількість клубів та спортивних секцій: яхт-клуб, більярдний клуб “Авіатор”, секція шахів тощо. У Центрі культури та мистецтв проводяться загальноуніверситетські заходи (Ліга сміху, Міс університет, фестиваль “Студентська весна”) та працюють різні секції (танців, театрального мистецтва тощо).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

НАУ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти через чіткий розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами університету. Освітня та організаційна підтримка забезпечується на належному рівні. Зокрема, освітня підтримка здобувачів НПП здійснюється за рахунок використання соціальних мереж (Facebook, Instagram), межджерів (Telegram, Viber), електронної пошти, мобільного зв'язку. Організаційна підтримка здобувачів з приводу адміністративних питань здійснюється працівниками деканату, бухгалтерії, ректорату або інших структурних підрозділів ЗВО. Також організаційна підтримка здобувачів, забезпечується органами студентського самоврядування. Зокрема, студентська рада факультету представляє побажання та зауваження здобувачів під час періодичного перегляду ОП. Інформаційна підтримка здійснюється через сайт ЗВО та факульту МВ, а також сайтів інших структурних підрозділів (зокрема, НТБ). Інтерфейс якої є структурований та інтуїтивно зрозумілий. Інформація на сайтах є достатньою та актуальною. Інформація, що безпосередньо стосується ОП розміщується на сайті факультету МВ, сторінці кафедри МЕВ і бізнесу. Під огляду матеріально-технічної бази, ЕГ відзначає наявність інформаційних стендів, які знаходяться біля кафедри МЕВ і бізнесу. Інформація, яка розміщена на стендах стосується характеристики ОП, розкладу занять, графіку-консультацій тощо. Консультативна підтримка здійснюється шляхом безпосереднього контакту з завідувачем кафедри, куратором, викладачами. Комунікація студентства із адміністрацією ЗВО відбувається через органи студентського самоврядування, а саме через студентську раду факультету, первинної профспілкової організації студентів, аспірантів та докторантів. Соціальна підтримка здійснюється шляхом надання місць в гуртожитках (в т.ч. для сімейних пар здобувачів); матеріальної підтримки (надання грошової допомоги здобувачам ВО у випадку народження дитини, смерті близького родича, хвороби). Представники органів студентського самоврядування та здобувачі повідомили ЕГ, що ЗВО забезпечено хороші умови проживання в гуртожитку.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час огляду матеріальної бази, ЕГ переконалася, що ЗВО створює мінімальні умови для здобувачів з особливими освітніми потребами. В освітньому корпусі №7, де здійснюється підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП “Міжнародний бізнес” наявні пандуси при основному та запасному виході. Спуск в укриття корпусу №7 не придатне для користування особами з особливими освітніми потребами (руховими обмеженнями). Проте, в головному корпусі (корпус №8) є ліфт, спеціально оснащена вбиральня для осіб з особливими потребами (розміщується на першому поверсі), інформаційні таблички з написами шрифтом Брайля. З метою створення умов для включення осіб з особливими потребами до освітнього процесу в ЗВО на етапі формування розкладу навчальних занять відбувається закріплення за групами в яких навчаються особи з особливими потребами аудиторій, які розміщені на першому поверсі (Розпорядження про закріплення аудиторій для осіб з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу №042/роз від 30.06.2021, <https://cutt.ly/HwWLupRx>). Відповідно до розпорядження про закріплення аудиторій для осіб з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу за факультетом МВ закріплена тільки одна аудиторія №7.106, розрахована на 28 місць. Під час огляду матеріально-технічної бази, ЕГ встановила, що спеціалізовані технічно-обладнані аудиторії (наприклад, лінгафонні кабінети) знаходяться на 3 поверсі, що є важко доступними або недоступними для певних категорій здобувачів з особливими потребами. Усі представники фокус-груп зазначили, що особи з особливими потребами на даній ОП не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО розроблені та затверджені уніфіковані правила щодо врегулювання конфліктних ситуацій (Положенням про запобігання булінгу, мобінгу, кібербулінгу та харасменту, <https://cutt.ly/QwWLukwl>) та запобігання корупції (<https://cutt.ly/RwWLuAkt>), де визначається механізм уникнення та вирішення вищезазначених ситуацій. здобувачі вищої освіти у фокус-групах були обізнані з існуванням саме неформальних джерел комунікування у разі виникнення проблемних ситуацій або через куратора. Інформування здобувачів щодо їхніх прав та механізмів їх захисту здійснюють органи студентського самоврядування (Положення про студентське самоврядування НАУ, <https://cutt.ly/3wWLuLzW>). Представники органів студентського самоврядування повідомили, що в ЗВО є скринька довіри. Політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій побудовані на принципах взаємоповаги, гуманності, справедливості, правдивості, толерантності, милосердя, доброчесності (<https://cutt.ly/kwWLuBdV>). Самі здобувачі наголосили про відкритість НПП, керівників структурних підрозділів до діалогу і запевнили ЕГ, що не стикалися з проявами корупції чи дискримінації протягом навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сучасна та постійно оновлювана матеріально-технічна база створює для організації та реалізації освітнього процесу як в звичайних умовах, так і під час викликів спричинених військовими діями. Це зокрема наявність мультимедійного обладнання в аудиторіях; бібліотеки, що надає необхідні послуги, зокрема дистанційно (доступ до провідних баз даних, інформаційних ресурсів тощо); місць для дозвілля та відпочинку. В укритті НАУ забезпечено доступ до Wi-Fi, питної води, наявні парти зі стільцями для продовження роботи. Для забезпечення проведення освітнього процесу офлайн та створення комфортних умов проживання в гуртожитках ЗВО було придбано генератори.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Пандуси, призначені для забезпечення доступу до будівлі, не обладнані поручнями, що ускладнює використання їх особами з руховими обмеженнями. Відсутні пандуси на сходах до укриття. За факультетом МВ закріплена лише одна аудиторія, яка розміщена на 1 поверсі та призначена для надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами. Технічно-обладнані спеціалізовані аудиторії з вивчення іноземних мов знаходяться на 3 поверсі, що ускладнює або унеможлиблює до них доступ осіб з особливими потребами. Рекомендація: Продовжувати створювати умови для доступності освіти для осіб з особливими освітніми потребами. Це особливо актуально в умовах військових дій, коли кількість таких осіб збільшується. Безперешкодний доступ осіб з особливими потребами до вузлових місць університету є важливим для їхнього повноцінного навчання та участі в освітньому процесі.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

НАУ демонструє розвиток відповідно до умов сучасності, відповідність фінансових та матеріально-технічних ресурсів забезпеченню досягнення результатів навчання. Створюються умови для забезпечення належних умов реалізації освітнього процесу офлайн під час війни та проживання в гуртожитках в умовах планових відключень світла. Пріоритетна увага безпеці здобувачів та створення належних умов перебування та часткового здійснення освітнього процесу в укриттях. Проте, наразі залишається відкритим питання забезпечення умов включення осіб з особливими освітніми потребами до освітнього процесу на ОП "Міжнародний бізнес". Критерій 7 відповідає рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП відбувається згідно загальної університетської політики, що діють у НАУ: 1) Положення про ОП НАУ (<https://cutt.ly/SwQ3ioEJ>); 2) Положення про гарантії освітньої програми (<https://cutt.ly/3wQ77KCo>); 3) Положення про систему забезпечення якості ВО та освітньої діяльності НАУ (<https://cutt.ly/VwQ5tYO6>); 4) наказів ректора про щорічний перегляд освітніх програм (<https://cutt.ly/nwQ772wY>; <https://cutt.ly/VwQ75qhY>). У ЗВО дотримується означена у вищезазначених положеннях процедура відкриття, розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Перегляд освітніх

програм в Університеті проводиться щорічно (або два рази на рік за належної аргументації) за результатами моніторингу (п. 4.3 Положення про ОП НАУ). Відповідно ЕГ подала запит щодо надання відповідних документів, де мала бути зазначена обґрунтована причина внесення змін до ОП2021. У відповідь на запит була надана службова записка проректору з навчально-виховної роботи А.Полухіну №15.01.01/06 від 30 січня 2023 р. про результати щорічного перегляду ОП “Міжнародний бізнес” другого (магістерського) рівня ВО за спеціальністю 292 “Міжнародні економічні відносини”; витяг з протоколу засідання кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу №19 від 14.12.2022 р.; наказ ректора про щорічний перегляд освітньо-кваліфікаційних програм №394/од від 01.12.2022 р. Відповідно до вище означених нормативних документів в 2023 році ОП була перезатверджена у зв'язку з формуванням нової редакції ОП (затверджена вченою радою ун-ту, протокол №3 від 22.03.2023 та введена в дію наказом ректора №133/од від 07.04.2023). Причиною перезатвердження ОП в 2023 р. стали надання зовнішніми стейкхолдерами рекомендацій (пропозицій) щодо реалізації ОП в частині зміни програмних компетентностей та ПРН, що регламентовано в п.4.3.3.3 положення про ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Пропозиції здобувачі вищої освіти щодо внесення змін до ОП можуть подавати як безпосередньо на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/twQ5xvuj>) та через участь в анонімних анкетуваннях (<https://cutt.ly/QwWLiH4K>, <https://cutt.ly/FwWLiRra>, <https://cutt.ly/HwQ5bC4o>), так і опосередковано через делегування повноважень органам студентського самоврядування. В свою чергу студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП завдяки участі його представників у розширених засіданнях кафедри (протокол №19 від 14.12.22); входження до складу робочої групи з розроблення ОП; роботі вченої ради Університету, Комісії з якості факультету, Ради з якості НАУ. Зустрічі із представниками студентського самоврядування та здобувачами вищої освіти, підтвердили їх залученість до процедур забезпечення якості освіти.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У НАУ створено та реально функціують Рада роботодавців НАУ (<https://cutt.ly/owWrUveP>) та Рада роботодавців факультету (<https://cutt.ly/DwWrUt3F>), що було підтверджено під час фокус-групи із роботодавцями. Члени Ради роботодавців факультету є рецензентами ОП “Міжнародний бізнес” (Надоленко Г.О., Хоманець В.А., С.Флогаїтс Ш.Чакраборті, <https://cutt.ly/IwWrvxOE>) та приймають участь у засіданнях кафедри під час обговорення ОП (протокол засідання кафедри №19 від 14.12.2022). У ЗВО створені можливості для надання усіма стейкхолдерами в т.ч. роботодавцями пропозицій до ОП, що розміщена на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/twQ5xvuj>). Обговорення проекту ОП2023 здійснювалось до 03.03.2023. Після затвердження ОП біля проекту ОП змінився статус з “на обговоренні” на “затверджено”, а також було додано пропозиції стейкхолдерів. На ОП було надано 16 рецензій роботодавців (<https://cutt.ly/IwWrvxOE>), серед яких голова наглядової ради ПрАТ «Авіакомпанія Колумбус» Р.Челноков; директор Дипломатичної академії України ім. Геннадія Удовенка при МЗС України Г.Надоленко; заступник ректора за напрямком розвитку неавіаційної діяльності ДП “Міжнародний аеропорт “Бориспіль” Д.Тисячний; начальник управління організації закупівель та логістики ДП “Антонов” Д.Титаренко; директор EPLO С.Флогаїтс; надзвичайний і повноважний посол України в Туніській Республіці та державі Лівія за сумісництвом, к.е.н., В.Хоманець; д.е.н., проф., директор лізингової компанії ТОВ “ЕСКА Капітал” А.Дядюра; директор холдингу АМС Overseas FZE Африки, Міжнародний консультант ООН, Офіційний представник Торгово-промислової палати України у Федеральній Демократичній Республіці Ефіопія Ш.Чакраборті; директор ТОВ “ІНТЕР-БУД” В.Мартинюк тощо. Під час фокус-групи з роботодавцями, виконавчий директор Лізингової компанії ТОВ “ЕСКА КАПІТАЛ” Буковинський О. повідомив ЕГ, що в 2022 році запропонував внести в каталог вибіркових дисциплін ОК «Рейнжиніринг у міжнародному бізнесі», «Креативний менеджмент у міжнародному бізнесі». Начальник управління організації закупівель та логістики ДП «Антонов» Титаренко Д. також в 2022 році запропонував внести в каталог вибіркових дисциплін ОК «Міжнародний авіаційний бізнес», а в 2023 висунув пропозицію щодо розширення переліку фахових компетентностей та ПРН, набуття яких зумовлено наявністю авіаційно-космічної галузі в темах лекцій по ОК цієї ОП. Авіаційну спрямованість майбутніх фахівців у сфері міжнародного бізнесу порадив і власник міжнародної компанії Avia Челноков Р. через здійснення коригування цілі ОП. Романчукевич В., д.е.н., перший віце-президент Асоціації українських банків, голова Наглядової Ради АТ «ЄПБ», запропонував внести ОК в каталог вибіркових дисциплін «Економіка сталого розвитку», що посилить конкурентні переваги ОП на ринку праці. Їх участь не обмежується рецензування ОП, вони залучаються до проведення гостьових лекцій, викладання навчальних дисциплін, участі в конференціях та інших заходах, які організовуються в ЗВО.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У НАУ існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Відповідальними за даний вид діяльності є кафедри ЗВО. Під час фокус-групи із структурними підрозділами, ЕГ групі повідомили, що збір такої інформації проводиться в кілька етапів: перед випуском магістрів проводиться

опитування щодо їх працевлаштування на момент завершення навчання (більшість добувачів на другому (магістрському) рівні ВО на момент завершення навчання мають роботу); комунікації через корпоративну пошту (корпоративна електронна пошта здобувачів НАУ є активною протягом 3 років після завершення навчання); підтримання зв'язку через соціальні мережі (<https://cutt.ly/rwWr176q>, <https://cutt.ly/rwWrogd4>, <https://cutt.ly/dwWroERL>, <https://cutt.ly/pwWroJmL>). На сторінці кафедри МЕВ і бізнесу в розділі “Випускники кафедри” представлена інформація про найкращих випускників, які дали свою згоду на поширення персональної інформації. В університеті створено Асоціацію випускників (<https://cutt.ly/7wWr1Gli>). Основними цілями якої є зміцнення корпоративної культури студентів і випускників університету усіх поколінь; сприяння професійному зростанню студентів університету, створенню умов для їх самореалізації; підтримка та зміцнення іміжду університету на вітчизняному та міжнародному рівні.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості ЗВО є орієнтованою на своєчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та освітньому процесі в цілому регламентується Положенням про систему забезпечення якості Во та освітньої діяльності НАУ (<https://cutt.ly/hwWr6hgp>), Положення про організацію освітнього процесу в НАУ (<https://cutt.ly/iwWKNL46>). Моніторинг якості освіти в НАУ через проведення опитування здобувачів (<https://cutt.ly/WwWtiu21>), роботодавців, випускників (<https://cutt.ly/FwWLiRra>), здійснення аналізу отриманих результатів та формуванні на їх основі висновків, щодо якості освітнього процесу. Під час впровадження процедур забезпечення якості під час виконання ОП після завершення навчального року виконуються такі дії: переглядається зміст практичних завдань ОК, вибираються нові методи навчання, оновлюються рекомендовані джерела. Крім того, за результатами проходження акредитації та наданих експертами рекомендацій, пропозицій, отриманих у ході публічного обговорення проекту нової редакції ОП будуть визначені ОК, що потребуватимуть заміни або оновлення. Під час фокус-групи з керівництвом ЗВО та структурними підрозділами, ЕГ повідомили, що в НАУ проводиться оцінка системи управління відповідно до стандарту ISO 9001:2015 (<https://cutt.ly/NwWyD1Oh>). Більше 20 співробітників ЗВО пройшли навчання і отримали відповідні сертифікати, що засвідчує їх право займатися аудитом системи якості за стандартом ISO. Завдяки стимулюванню розширення кваліфікації співробітників НАУ в ЗВО сформована компетентна команда, яка проводить внутрішній аудит якості системи управління. У 2020-2021 навчальному році під час внутрішнього аудиту системи управління якістю не було виявлено жодних зауважень чи недоліків. У 2021-2022 навчальному році аудит не проводився через воєнний стан. Згідно з наказом ректора №334/од від 12.09.2023, який стосується проведення внутрішніх аудитів структурних підрозділів НАУ протягом 2023-2025 років, наступний аудит запланований на березень 2025 року.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередня акредитаційна експертиза ОП “Міжнародний бізнес” на другому (магістрському) рівні ВО здійснювалась з 16-18 жовтня 2018 року. У висновку експертною комісією було висловлено наступні зауваження (<https://cutt.ly/AwWuymCd>): 1) з метою подальшого удосконалення навчально-методичної роботи розширити практику стажування НПП у навчальних і науково-дослідних установах України і за кордоном відповідно до напрямку підготовки; 2) продовжити поповнення бібліотечного фонду університету фаховими виданнями з МЕВ українських авторів та зарубіжних вчених; 3) удосконалювати методичне забезпечення напряму підготовки впровадженням електронних підручників та навчальних посібників з професійно орієнтованих дисциплін; 4) підвищити активність НПП щодо підготовки і публікації наукових статей у виданнях, які включено до наукометричних баз, зокрема Scopus або WOS та інших, рекомендованих МОН. Аналіз документації та комунікація під час зустрічей дає можливість стверджувати, що була проведена робота щодо врахування цих зауважень. Зокрема, на основі аналізу інформації наведеної у відомостях самооцінювання щодо підвищення кваліфікації НПП кафедри МЕВ і бізнесу, які викладають на ОП “Міжнародний бізнес”, ЕГ може констатувати, що 6 із 7 викладачів пройшли міжнародне стажування. Під час фокус-групи директор бібліотеки повідомила, що бібліотечний фонд щорічно поповнюється фаховими виданнями з міжнародних економічних відносин українських авторів та зарубіжних вчених. Директор навч.-метод. відділу, повідомив ЕГ, що під час затвердження РП наук.-метод. рада факультету здійснює аналіз списку літератури за окремими ОК, що дозволяє сформулювати план видань наукової та навчальної літератури ЗВО, а також сформулювати список видань, які необхідно закупити. Кожне видання наукової та навчальної літератури НПП НАУ в кількості 10 друкованих і 1 електронного примірника надходить до бібліотеки НАУ. На запит здобувачів або НПП бібліотека надає скановану частину будь-якого наявного джерела. Публікації НПП відповідають дисциплінам, які ними викладаються. Проте, на основі аналізу наукових профілів НПП, ЕГ може стверджувати, що рекомендація попередньої акредитаційної експертизи да даною ОП була частково виконана. НПП, що викладають на ОП мають в середньому по 1-й публікації у виданнях, які індексовані в наукометричній базі WOS, проте тільки Христокін Г.В. має статтю індексовану одразу в двох наукометричних базах Scopus і WOS. Кафедра МЕВ і бізнесу взяла також до уваги рекомендації акредитаційних експертиз із інших ОП спеціальності 292 МЕВ. Зокрема в ОП2023 була скоригована мета ОП з метою включення основної спеціалізації ЗВО - авіаційно-космічної галузі; включення до каталогу ВК дисциплін запропонованих роботодавцями та випускниками, що було зроблено з метою врахування повною мірою пропозицій і рекомендацій стейкхолдерів; на сайті кафедри було додано вкладку “випускники кафедри”, де представлена інформація про найкращих випускників, які дали свою згоду на поширення персональної інформації.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Учасники академічної спільноти, залучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП через участь у Вченій раді НАУ, Вчених радах факультетів, Науково-методичній раді, Комісії з якості факультетів і Раді з якості НАУ, а також приймають участь в процедурах внутрішнього забезпечення якості освітніх програм. Усі групи стейкхолдерів (здобувачі, НПП, роботодавці) приймають участь у розробці та перегляді ОП, обговореннях і наданні рекомендацій до РП, перегляді навчально-методичного забезпечення дисциплін, погодженні рукописів підручників та використання передового досвіду в навчальному процесі на ОП. У ЗВО запроваджена п'ятирівнева система розподілу відповідальності за здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти: 1) здобувачі ВО; 2) кафедри, гаранті ОП, робочі групи, відповідальні за освітні компоненти; 3) структурні підрозділи, які здійснюють освітню діяльність, комісія з якості факультету, організація студентського самоврядування, галузеві консультативні комітети (ради роботодавців); 4) структурні підрозділи університету, що відповідають за внутрішню систему забезпечення якості (відділ моніторингу якості освіти, навчально-методичний відділ, навчальний відділ, відділ ліцензування та акредитації, рада з якості) та структурні підрозділи університету, що залучені до реалізації внутрішньої системи забезпечення якості (профільні проректори, відділ по роботі зі студентами, органи студентського самоврядування), що відповідають за розроблення та апробацію загальноуніверситетських рішень, документів, процедур, проектів, моніторинг академічної політики структурних підрозділів і університету загалом); 5) наглядова рада, вчена рада, ректор (прийняття загальноуніверситетських рішень щодо формування стратегії і політик забезпечення якості, затвердження нормативних актів, програм дій, заходів, затвердження і закриття ОП) (Положення про систему забезпечення якості ВО та освітньої діяльності НАУ, <https://cutt.ly/VwQ5tYO6>). У НАУ постійно проводиться системна робота з ознайомлення учасників академічної спільноти з останніми тенденціями сфери забезпечення якості ВО (<https://cutt.ly/twWizO1o>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Врахування 88% рекомендацій наданих під час попередньої акредитації ОП “Міжнародний бізнес” в 2018 р., а саме: 1) переважна більшість НПП пройшли стажування у навчальних і науково-дослідних установах України і за кордоном відповідно до напрямку підготовки, 2) здійснюється поповнення бібліотечного фонду ЗВО фаховими виданнями з МEB українських авторів та зарубіжних вчених, 3) підручники та навчальні посібники, які видаються НПП НАУ здійснюються як в друкованому, так і електронному вигляді, 4) НПП публікуються в тому числі у виданнях рекомендованих МОН (проте не виконаною рекомендацією залишилось підвищити публікаційну активність у виданнях індексованих в наукометричних базах Scopus або WOS). Налагодження тісної співпраці з роботодавцями через раду роботодавців НАУ та раду роботодавців факультету МВ. У ЗВО встановлені чіткі процедури моніторингу та регулярного оновлення ОП. ЗВО оперативно реагує на висновки внутрішнього та зовнішнього аналізу і вносить відповідні зміни в ОП. Студенти мають змогу пройти практику з подальшим працевлаштуванням від залучених до ОП стейкхолдерів. Також до позитивних практик можна віднести щорічне опитування студентів та публікація результати на сайті університету

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Часткове невиконання однієї з чотирьох рекомендації попередньої акредитаційної експертизи ОП “Міжнародний бізнес” у 2018 р. в частині посилення публікаційної активності НПП у виданнях, які включено до наукометричних баз, зокрема Scopus або WOS. Рекомендації: Застосовувати не вибіркового підхід до виконання рекомендації акредитаційних експертиз. Відсутність систематичного підходу до збирання і узагальнення інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП “Міжнародний бізнес”. Рекомендація: Впровадити системний підхід до збору і узагальнення інформації щодо кар'єрного шляху випускників на ОП “Міжнародний бізнес”.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Загалом, ОП відповідає вимогам у контексті Критерію 8 із такими підкритеріями: 8.1,8.2, 8.3, 8.5, 8.7. Частково відповідає підкритерій 8.4 (відсутні чіткі механізми збору даних випускників), а також підкритерію 8.6 (не в повній мірі були виконані рекомендації попередньої акредитаційної експертизи ОП “Міжнародний бізнес” на другому

(магістерському) рівні вищої освіти). Виявлені недоліки може бути усунені протягом одного року для покращення якості ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу в НАУ регулюються: Статутом НАУ (<https://cutt.ly/FwWaIcSJ>); Правилами внутрішнього трудового розпорядку НАУ (<https://cutt.ly/ZwWaTmM>); Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (<https://cutt.ly/KwWaIPnA>); Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату (<https://cutt.ly/kwWaIClN>); Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (<https://cutt.ly/twWaOqJ3>); Положення про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами ВО (<https://cutt.ly/awWaOaOk>); Положенням про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти (<https://cutt.ly/lwWLnKqA>); Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти та/або інформальної освіти (<https://cutt.ly/OwWLoMMR>); Положенням про організацію та проведення практик здобувачів ВО НАУ (<https://cutt.ly/pwWLPwcY>); Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти НАУ (<https://cutt.ly/pwWLPuPA>); Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів ВО (<https://cutt.ly/zwWLPk1a>); Положенням про індивідуальний навчальний план студента (<https://cutt.ly/UwWLPYIf>); Положенням про гаранта ОП (<https://cutt.ly/ZwWLPoVM>); договорами про надання освітньої послуг, контрактами з НПП, посадовими інструкціями тощо. Доступність цих документів для учасників освітнього процесу забезпечується шляхом розміщення на сайті НАУ в розділі «Документація системи забезпечення якості університету» (<https://cutt.ly/rwWLPFQN>). Вищезазначені нормативні документи знаходять у вільному доступі і з ними може ознайомитись будь-який стейкхолдер (абітурієнт, здобувач вищої освіти, роботодавець тощо). Під час зустрічі здобувачі вищої освіти та представники органів студентського самоврядування зазначили, що правила і процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є зрозумілими та чіткими.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Необхідність оприлюднення інформації щодо запровадження та перегляду ОП регламентовані Положенням про порядок розробки ОП в НАУ (<https://cutt.ly/DwWNAZUB>). На основі аналізу даного нормативного документу, ЕГ констатує, що проект ОП розміщується на офіційному веб-сайті Університету в закладці «Забезпечення якості», а також на сайті факультету (інституту), кафедри не пізніше ніж за один місяць до чергового засідання Ради з якості з метою надання можливості усім зацікавленим сторонам надавати свої рекомендації. Пропозиції надсилаються на електронну адресу гаранта ОП. Після погодження ОП на Раді з якості університету, вона затверджується Вченою радою університету і вводиться в дію наказом ректора. Пропозиції щодо проекту ОП2023 приймалися до 03.03.2023, а сама програма була затверджена Вченою радою університету 22.03.2023 протокол №9 та введена в дію наказом ректора №133/од від 07.04.2023. На основі аналізу публічної інформації, розміщеної на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/qwWNAJcg>), ЕГ з'ясувала, що засідання Ради з якості в 2022-23 н.р. проводились 16.12.2022 (<https://cutt.ly/UwWNPJAe>) і 29.06.2023 (<https://cutt.ly/owWNPcun>), що суперечить процедурі перезатвердження ОП регламентованого в п.4.3.3. Положення про ОП НАУ (<https://cutt.ly/swWLnngS>). На основі аналізу рішень Ради з якості від 16.12.2022 (<https://cutt.ly/rwWLPBpo>) і 29.06.2023 (<https://cutt.ly/wwWLP1dv>), ЕГ може констатувати відсутність згадки про погодження ОП «Міжнародний бізнес» на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Вся необхідна інформація для внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів стосовно ОП2023 (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в повному обсязі знаходилась в публічному доступі на веб-сторінці ЗВО (<https://cutt.ly/kwWLDf1Y>), кафедри МЕВ і бізнесу (<https://cutt.ly/SwWLDx11>). Робочі програми ОК та силабуси ВК розміщені у вільному доступі за адресою: <https://cutt.ly/rwWLDRXE>

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Рівень публічності нормативної бази, задовольняє інформаційні потреби внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів та надає їм можливість прямо або опосередковано впливати перегляд ОП з метою її відповідності потребам здобувачів вищої освіти і суспільства.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Порушення процедури перезатвердження ОП в 2023 відповідно до порядку визначеного в Положенні про порядок розробки ОП в НАУ (відсутність погодження ОП на Раді з якості університету). Рекомендації: привести процедуру перезатвердження ОП до вимог визначених в Положенні про порядок розробки ОП в НАУ.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ зазначає, що в НАУ правила та процедури, які визначають права та обов'язки всіх стейкхолдерів освітнього процесу, сформульовані чітко і зрозуміло, а відповідні документи є відкритими для загального користування. Протягом місяця проекти ОП розміщуються на офіційному сайті університету для отримання пропозицій щодо їх вдосконалення. Після доопрацювання проект ОП має бути затверджений на Раді з якості університету, Вченій раді та введений наказом ректора. В оприлюднених у вільному доступі на сайті ЗВО протоколів засідання Ради з якості не було зафіксовано факт затвердження проекту ОП "Міжнародний бізнес". Недоліки за даним критерієм можуть бути усунені під час затвердження нової редакції ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B

Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>01_ПЕ_РП Поведінкова економіка.pdf</i>	zIPuYAutXTJJCBhY4WaO1q1mlmLwLhbrJhHxJGPCiIg=
Додаток	<i>РП Економічна дипломатія_292.1_292.2_2021_По наказу.pdf</i>	3KHsKwf5x5JnXQ2hLEZgkOY2V+/gfkKKFckVoKQwOl4=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ковтонюк Катерина Володимирівна

Члени експертної групи

Васильківський Дмитро Миколайович

Зюбанов Гліб Володимирович